Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 147 (16370) | 1983 оной июниин 26, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

...ПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани ...жо, ажахын ба социально-соёлой байгуулалтын хэ... асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

...ССР-эй агропромышленна комплексын системэдэ тү... ...элгын ба материально-техническэ хангалгын гурим ...ай дурадхалнуудые хаража үзэбэ. Агропромышленна ...плексын бүридэлдэ ородог бүхы министерствэнүүд ...он албан зургаануудай ажал ябуулгые колхоз, сов... ...удай ба агропромышленна нэгэдэлнүүдэй энэ хэрэг... ...эдэбхитэй хабаадалсалгатайгаар түсэблэхэ талаар ... шэглүүлэгдэнхэй байна.

...үсэблэлгын бүхы шатануудта хүдөө ажахын продук... худалдалгын, промышленна продукци үйлэдбэрилгын ...жээнүүдээр даабарита тоонуудтай хамта капитальна ...ололгонуудай лимидүүдэй, минеральна үтэгжүүлгэ... ...д, хүдөө ажахын техникэ ба бусад зүйлнүүдээр хан... ...ын хэмжээнүүдэй талаар даабарита тоонуудай мэ... ...гэдэдэг байхыень хараада абажа, союзна ба респуб... ...анска зохихо органууд агропромышленна комплексые ...көөлгын даабарита тоонуудые хүдөө ажахын, про... ...ленна, мүн бусад предприятинуудта, эмхинүүдтэ хүр... ...ыень хангаха байна.

...олхоз, совхозууд болон агропромышленна комплексын ...ехэ... эмхинүүдые материально-техническэ талаарнь хан... ...ын түсэбүүд союзна республикануудай, министерст... ...удэй, албан зургаануудай табан жэлэй ба жэлэй тү... ...удэй гол хубинь болохо, агропромышленна нэгэдэл... ...ээр урда тээнь хаража үзэгдэhэн материально-тех... ...скэ хэрэгсэлнүүдэй талаар ажахынуудай оруулhан ...лнуудта үндэhэлэн табигдаха зэргэтэй.

...984—1990 онуудта Душанбе хотын ажахые саашан... ...хүгжөөхэ, эндэ байрын гэрнүүдые, хүүгэдэй эмхи ...аануудые, hургуулинуудые, больницануудые, комму... ...на ажахын ба соёлой-ажаhуудалай объектнүүдые ба... ...хэмжээнүүд тухай Таджикистанай Компартиин ЦК- ...хамта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бэлдэhэн ду... ...алнуудые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро hайшаагаа.

...эгэ предприятида, эмхи зургаанда, организацида та... ...аряагүй удаан саг соо хүдэлhэнэйнгөө түлөө наhаяа ...хэдэнь үгтэдэг пенсидэ нэмэлтэ абаха эрхэтэй хү... ...хэдэй тоое байгша оной август hараhаа зарим тэды оло... ...уулха талаар шэглүүлэгдэhэн хэмжээ ябуулгануу... КПСС-эй ЦК-гай Политбюро заседани дээрээ хара... ...үзөөд, hайшааhан байна.

...ПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй табиhан ...лгонуудые хараада абажа, юрэнхы эр... ...эй hургуули болон техническэ мэргэжэлэй hуралса... хубилгаха тухай дурадхалнуудые бэлдэхэ комисси ...дхэн байгуулха гэhэн шиидхэбэри Политбюро абаба.

...акистанай гадаадын хэрэгүүдэй министр Якуб Хан... ...хөөрэлдэhэн тухайдаа нүхэр А. А. Громыкын мэ... ...эл КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ ...нагдаhан, мүн Советскэ Союзай гадаадын политикын ...д зарим асуудалнууд хаража үзэгдэhэн байгаа.

ЭТЭДЭЭ МҮНХЭ ҺУРГААЛ

...Марксын, Ф. Энгельсэй «Шэлэгдэмэл зохёолнууд» ...гурбан томhоо бүридэhэн суглуулбариин хоёрдохи ...хэблэгдэжэ гараба. 1864—1875 онуудта бэшэгдэhэн ...лнууд тэндэ оруулагдаа.

...арксизмэй экономическа hургаал, түрүүшын пролетар... ...эй ажал ябуулгын гол ёнохуд эдэ номууд ...

...лгуулбари Политиздадаар хэблэгдэбэ.

(ТАСС).

СССР-эй ВАК-гай 50 ЖЭЛ

...ондо манай орон доо Аттестационно Ко... (ВАК) байгуулагдаhан ... 50 жэл соо СССР-тэ ...ган эрдэмэй доктор, ...нга шахуу кандидат ...ии гараа.

...ай 50 жэлэй ойдо зо...дажа, июниин 24-дэ Мо... Союзуудай байшан...онно зал соо баярай болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд, хэдэ хэдэн министерство болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, элитэ эхэ эрдэмтэд, партиина, совет ба нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд президиумдэ hуугаа.

Элидхэл хэhэн СССР-эй ВАК-гай түрүүлэгшэ В. Г. Кириллов-Угрюмов союзна республиканuудай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон дээдэ hургуулинуудай багшанарай олошорhон, эрдэм бэлигэйнь дээшэлhэн тухай хэлээ.

(ТАСС).

РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй долоодохи сесси

АРАДАЙ АША ТУҺА—МАНАЙ УГ ЗОРИЛГО

РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй долоодохи сесси июниин 24-дэ Кремлиин Ехэ ордон соо болобо.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Е. Ф. Карпова** партиин XXVI съездын ба КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй эрилтэнүүдэй үндэhөөр арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ, шанарыень дээшэлүүлхэ ба тэдэнине худалдалгые hайжаруулха талаар РСФСР-эй совет болон ажахын зургаануудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай элидхэл хэhэн байна.

КПСС-эй XXVI съездын хараалhан экономическа ба социальна хүгжэлтын асари ехэ программые Коммунис партиин хүтэлбэри доро совет арад удаа дараалан бэелүүлжэ байна гээд тэрэ хэлээ. Партиин ба бүхы арадай ажабайдалда КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум шухала шата болоhон байгаа. Тэрээн дээрэ совет экономикын мүнөөнэй байдал гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэhэн, ороной арадай ажахын үмэнэхи шухала зорилгонууд тодорхойлогдоhон байгаа. Совет хүнүүдэй жэлhээ жэлдэ улам hайнаар ажаhуудаг болохын, тэдэнэй ажал хүдэлмэридөө ехэ үрэ дүнгүүдые туйладаг болохынь тула шэглүүлэгдэhэн партиин удаан болзорой экономическа стратегиин шууд сэхэ байhые Пленум дахинаа батадхаа hэн.

Совет хүнүүдэй ажабайдалай ба соёлой хэмжээнэй саг үргэлжэ дээшэлхэ бүринь арадай хэрэглэмжын эрхим шанартай эд бараа улам ехээр хэрэгтэй болоно.

Түсэбтэ табан жэлэй хоёр жэл соо Россиин Федерацида арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 4 процентээр, соёлой-ажаhуудалай ба ажахын хэрэглэмжын зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 8,4 процентээр дээшэлжэ, худалдаа наймаанда олон янзын шухала эд бараан элбэгжэhэн, хүн зонине хангалгые hайжаруулха арга олгоhон байна. Гэбэшье үйлэдбэридэ туйлагдаhан хэмжээн, эд бараанай шанар ба ассортимент худалдан абагшадай эрилтэнүүдтэ мүнөө дээрээ үшөөл хүсэдөөр харюусанагүй. Зарим эд хэрэгсэлнүүдээр хүн зоной эрилтэ үшөөл хүсэд бэшээр хангагдана.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, Эдээ хоолой программые бэелүүлхэдээ хүн зонине хангалгые үргэдхэхэ гээшэ партиин XXVI съездын батальhан программын гол хубинь болоно, партийна, совет, профсоюзай бүхы органуудай, министерство болон албан зургаануудай хойшолуулашагүй зорилго болохо ёhотой гээд «1983—1985 онуудта арадай хэрэглэмжын эд бараагаар хүн зонине хангалгые hайжаруулха талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй болон СССР-эй Верховно Соведэй тогтоол дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Совет хүнүүдэй hуудал байдалые hайжаруулха талаар шэглүүлэгдэhэн хэмжээнүүд дотор бүгэдэ арадай, нийтэ гүрэнэй зорилгонуудай хэмжээндэ энэ хүдэлмэри табигдана.

Мүнөө жэлhээ эхилжэ экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбүүд дотор салин хүлhэнэй жасын нэгэ түхэригтэ хараадуулагдан арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар даабаринууд түрүүшынхеэ тогтоогдоно. Тиигэжэ хүн зоной мүнгэн олзо доходые, хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые тэнсүү болгохо асуудал шиидхэгдэнэ.

Арадай хэрэглэмжын эд бараагаар хүн зоной эрилтэнүүдые хангалгада Президиум ба РСФСР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинууд, республикын Министрнүүдэй Совет ехэ анхарал хандуулдаг. Мүнөө жэлдэ хүн зондо 3,2 миллиард түхэригэй продукци нэмэжэ бүтээхэ арга олгоhон хэмжээнүүд зохёогдонхой.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилдэг hалбаринуудай дунда бүд нэхэлгын ба хүнгэн промышленность түрүү hуури эзэлдэг. Һүүлэй жэлнүүдтэ эдэ hалбаринуудые саашаданъ хүгжөөхэ, предприятинуудыень шэнэдхэн заhаха ба техникыень hэльбэхэ талаар ехэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнхэй. Хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлhэн ехэ болгогдоо, hүнииин сагта хүдэлhэнэй түлөө түлбэри дээшэлүүлэгдээ, байрын гэрнүүд болон hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудые барилгада капитальна горитой hомололгонууд хэгдэхээр хараалагданхай.

Республикын бүд нэхэлгын ба хүнгэн промышленностиин хүдэлмэридэ зарим тэды амжалтанууд бии,—гээд элидхэлшэ тэмдэглээ. Тиибэшье олон зүйлэй продукци үйлэдбэрилгын эршын аалидажа, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудhаа гээгдэжэ байhые амжалтатай hайн гэхын аргагүй.

Алмалта, арьбалалтын гуримые наринаар сахиха, бии байгаа түүхэй эдэй, түлишын-элшэ хүсэнэй болон бусад бүхы материальна нөөсэнүүдые хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ гээшэ шухала зорилго болоно. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлгэ ба шанарыень hайжаруулга үйлэдбэриин тогтонижонги коллективүүдые бүридхэхэ гэhэн шухала асуудалые шиидхэлгэhээ баhал дулдыдадаг. Гол түлэб эхэнэрнүүдэй хүдэлдэг бүд нэхэлгын олонхи предприятинууд гурбан халаанда хүдэлдэг. Эндэhээ кадрнуудай ажалhаа гараха, орохо ушар олошордог. Хүнүүд тухай анхарал оролдолго гаргаха, үйлэдбэриин ба ажаhуудалай hайн эрхэ байдал байгуулха тухай анхарха хэрэгтэй. Ажалша коллективүүд тухай hая баталан абтаhан Хуули — ехэ политическэ, экономическа ба социальна удха шанартай документ иимэ зорилго табина.

Үргэн хэрэглэмжын эд бараагаар хүн зоной эрилтэнүүдые хангалгада нютагай промышленностиин дүүргэдэг үүргэ тухай Е. Ф. Карпова саашадаа тогтожо хэлээ.

Гэртээ ажал хэлгые хүгжөөхэ, пенсионернүүдые, эрэмдэг хүнүүдые, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые хүдэлмэридэ хабаадуулха гээшэ продукци бүтээлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ hалбариин шухала нөөсэ болоно. Энэмнай гансал үйлэдбэриин бэшэ, мүн социальна ехэ зорилго юм.

Россиин Федерацида «А» бүлэгэй предприятинуудта соёлой-ажаhуудалай болон ажахын хэрэглэмжын хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын юрэнхы хэмжээнэй 80-hаа дээшэ процентнь хүртэдэг. Минэлектронпромой, Минрадиопромой, Минстанкопромой, Ростовско, Горьковско болон бусад зарим областьнуудай предприятинуудта иимэ эд бараа үйлэдбэрилгэ эршэмтэйгээр хүгжөөгдэнэ.

Гэхэтэй хамта улам үргэнөөр хэрэглэгдэдэг эд бараа үйлэдбэрилэн гаргахын тула хүндэ индустриин предприятинуудай, эрдэм шэнжэлэлгын ба конструкторска эмхинүүдэй эрдэм, техникын асари ехэ хүсэн үшөөл хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ гээд элидхэл дотор тэмдэглэгдээ. Оньhон техникээр гүйсэд зэбсэгжүүлэгдэhэн зарим томо ехэ предприятинууд эгээлэй юрын эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилнэ, ажаhуудалай орёо нарин техникэ бүтээн гарганагүй.

Совет хүнүүдэй ажаhуудалай хэмжээе саашаданъ дээшэлүүлгэ хүн зонине эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые hайжаруулгаhаа гол түлэб дулдыдадаг байна.

Арбадахи табан жэлэй үедэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг hалбаринуудай предприятинуудые барилгада, hэльбэн шэнэдхэлгэдэ, оньhон техникээр зэбсэгжүүлгэдэ 4 миллиардhаа дээшэ түхэриг hомологдоhон байгаа. Мяханай ба hүнэй продуктнуудые, кондитерска зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдээ.

Гэбэшье эдеэ хоолой зарим зүйлнүүдээр хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангалга даб дээрэ үшөөл дутамаг байна. Иимэ эрхэ байдалда хүдөө ажахын түүхэй эдүүдэй нөөсэнүүдые гамтайгаар, эгээл гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэлгэдэ, хартаабха, овощ, үрэ жэмэс, саахарай свекло, мяха ба hү хадагалалгада, болбосоруулгада тохёолдодог гээгдэлые хороолгодо онсо анхарал хандуулагдаха ёhотой.

Доторой уhа сөөрэмүүдтэ загаhанай ажахые хүгжөөлгэ хүн зонине эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые hайжаруулгада горитой үүргэ дүүргэхэ ёhотой. Загаhа үсхэбэрилхын тула нуурнуудые, уhа сөөрэмүүдые улам үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Электростанцинууд болон промышленна предприятинуудай хаягдаhан халуун уhа хэрэглэжэ, загаhа үсхэбэрилгын ажахынуудые байгуулха гээшэ аша үрэ ехэтэй хараа шэглэл болоно.

Предприятинуудай, организацинуудай ба эмхи зургаануудай хамhабариин хүдөө ажахынуудые хаа хаанагүй хүгжөөлгэ эдеэ хоолой нөөсэнүүдые үргэдхэхэ хэмжээ ябуулгануудай дунда ехэ удха шанартай байна. Россиин Федерациин зарим хизаарнуудта, областьнуудта хамhабариин хүдөө ажахынуудай продукци нийтын сектортэ үйлэдбэрилэгдэhэн бүхы продукци дотор горитой hуури эзэлнэ, хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгада ехэ туhа нэмэри болохо байна. Гэбэшье бүхы дээрээ иимэ продукци багаар үйлэдбэрилэгдэнэ, тэрэнэй нийтэ хэмжээн 4 процентhээ дээшэ гаранагүй.

Эд бараагаар хүн зоной хэрэглэмжые hайнаар хангаха асуудалнуудые шиидхэлгэдэ худалдаа наймаанай дүүргэдэг үүргэ тухай элидхэлшэ саашадаа хэлэбэ. Эд бараанай, эдлэл хэрэгсэлнүүдэй дуталдахагүйн, муу шанартай байхагүйн гү, али мүртэй хэрэглэгдэдэггүй эд бараа усадхахын тула хүн зондо шухала хэрэгтэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха талаар худалдаа наймаанай захилнууд, дурадхалнууд үндэhэ баримтатайгаар хараада абтаха зэргэтэй.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд болон нютагай Совет зургаанууд эд бараагаар магазинуудые hайса хангалгада, нөөсэнүүдые шадамараар хэрэглэлгэдэ онсо анхаралаа хандуулха, шухала хэрэгтэй ассортиментын эд бараа худалдаа наймаанда дутамаггүйгөөр гаргаха шухала. Баазануудта хододоо элбэг ехэ бии байбашье, заримдаа илангаяа хүдөө нютагуудта дабhа, зуруул, гэр hуудалай бусад юумэ худалдажа абахын аргагүй байhан ушартай эбсэжэ яашье болохогүй.

Эрхим шанартай эд бараагаар, эдлэл хэрэгсэлнүүдээр хүн зоной эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха гээшэ арадай депутадуудай Соведүүдэй гол зорилгонуудай нэгэниинь мүн гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Албан зургаанайнь мэдэлдэ байhанhаа дулдыдангүй, газар дайда дээрэнь байдаг нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай ба эмхинүүдэй ажал ябуулгые тэдэнэр залан хүтэлбэрилхэ, хинаха уялгатай.

Һүүлэй үедэ автономито республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүд, нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд тэдэнэртэ олгогдоhон эрхэнүүдые хэрэглэжэ, министерствэнүүд болон албан зургаануудтай холбоо барисаагаа нилээд бэхижүүлээ, үйлэдбэриие хүгжөөхэ, эд бараанай шанарые hайжаруулха асуудалнуудта гүнзэгыгөөр, тодорхойгоор хандадаг, предприятинуудай ажал ябуулгада ехэ нүлөө үзүүлдэг болоо. Автономито республиканuудай Верховно Соведүүдэй, хизаарнууд болон областьнуудай Соведүүдэй сессинүүд дээрэ, тэдэнэй гүйсэдхэхэ зургаануудай заседанинууд дээрэ эдэ асуудалнууд саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ, тэдэнэй шанарыень hайжаруулха, ассортиментыень үргэдхэхэ талаар бэелүүлэгдэдэг хэмжээнүүд хадаа арад зоной hуудал байдалые hайжаруулха талаар шэглүүлэгдэhэн нийтэ нэгэн хэрэгэй шухала шатань болоно. Тэдэниие бэелүүлхэ гээшэ манай хамтын анхарал оролдолго мүн. Энэ hайн hайхан зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула республикын министерствэнүүд болон албан зургаанууд, арадай депутадуудай Соведүүд бүхы эрхэ байдалтай, арга боломжонуудтай юм гэжэ Е. Ф. Карпова хэлэбэ.

Комиссиин түрүүлэгшэ **Е. М. Подольский** РСФСР-эй Верховно Соведэй арадай хэрэглэмжын эд бараанай ба худалдаа наймаанай комиссиин нэмэлтэ элидхэл хээ.

Удаань элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

Москвагай предприятинуудта арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, ассортиментыень үргэдхэхэ, шанарыень hайжаруулха талаар горитой хүдэлмэри хэгдэнэ гээд КПСС-эй МГК-гай секретарь депутат **Л. А. Борисов** онсолон тэмдэглээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ нийтын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ горитой ургаhан байна. Предприятинуудые шэнэдхэн заhалга, техникыень hэльбэн шэнэдхэлгэ, бии байгаа нөөсэнүүдые, нютагай нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр хэрэглэхэ хэмжээ ябуулганууд, үйлэдбэриин гурим журамые бэхижүүлгэ энээндэ туhа нэмэри болоно. Промышленностиин ба худалдаа наймаанай хоорондохи холбоон бэхижэжэ, хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хангаха арга олгоно.

Нийтын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ хабаатай hалбаринуудай хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэхэ, нютагай промышленностиин предприятинуудай ажал ябуулгые hайжаруулха шухала гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Ленинградай ба областиин промышленностиин үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, шанарыень hайжаруулха программые яажа бэелүүлдэг тухайнь Ленинградай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ электромашина бүтээлгын «Электросила» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор депутат **В. И. Фомин** (Эхин. Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

(Эхин. Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

МҮНӨӨДЭР—СОВЕТ ЗАЛУУШУУЛАЙ ҮДЭР

XI ТАБАН ЖЭЛ — АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

АХА НҮХЭДЭЙ ЖЭШЭЭ ХҮСЭТЭЙ

...ай намжаа hайхан сагай үдэшэлэн ...ртэhээмнай урагшаа, уруудаhан гол ...нэлэнхы тала унаартан харагда... ...дууража байhaap үзэгдэдэг. Харин ...үүр эртэ үшөө хатаадүй шүүдэ... ...солонгын слон үнгэнүүдээр наадан ...үедэ hэрюун амисхал угтаха. Үд... ...ногоон соо эндэ тэндэ элдэб үнгын ...ууд нюдыешни эжэлүүдгүй татаха. ...мэл хонгёохон дуугаараа сэдьхэ... ...ан баясуулан байха. ...hайхан даа хүхэльбэ ногоон хүх...эр эбхэрэн байhан түрэл дайдамнай ... ...мэл баян хэшэгтэй тала дайдаар ...ан бэлшэhэн адууhа мал тобир тарган байдаг. Мүн нимэл газарhаа үбэлжэлгын үедэ дутамаггүй хүрэхэ үбhэн хуряагдадаг шуу.

Теэд сабшалан дээрэ баян ургаса ургуулхын тулада ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй байhаниинь эли.

Манай совхозой тэжээл бэлэдхэдэг 4 звенодо энэ шухала зорилго даалгагданхай юм. Тэдэнэй нэгые В. Л. Самажапов хүтэлбэрилдэг. Тус звенодо хоёр жэл тухай саг соо би хүдэлжэ байнаб. Арбадахи класс дүүргээд, армида алба хээб. Һүүлээрнь ойдо модо отолоо hэм. Удаань сабшалан уhалха ажалда ерооб.

Ой модотой гү, али хүдөө тала газарта ажал хэжэ ябаха дуратай хүм. Тиимэhээл луговодуудай звенодо хүдэлнэб.

Мүнөө суг хүдэлдэг аха нүхэд тухайгаа тогтожо хөөрэхэмни. Юуб гэбэл, эгээл тэдэнэр лэ бидэндэ, залуу үетэндэ ажалай, ажабайдалайшье жэшээ болоно. Һургаал заабари хэлэжэ үгэдэг зомнай маанадай ёhотойл түшэг тулгуури бшуу.

Бидэнэр долоон эрэшүүл хамта ажалладагбди. Би өөрөө тон залуунуудайнь нэгэнби. 27 наhандаа ябанаб. Тиихэдэ Владимир Цыренов минии хараагай юм. Бэшэ хүнүүднэй табинhаа доошо наhатайшуул. Коллективыемнай ударидагша В. Л. Самажапов наhаар тон аха хүмнай. Владимир Ленхобоевич хэдаа бидэндэ бултандамнай ёhотой жэшээ боложо үгэдэг хүн гээшэ. Тэрэ совхозой эгээн хүндэтэй, найдамтай хүдэлмэришэдэй нэгэн болоhоор үнинэй. Хори гаран жэлэй хугасаада механизатораар хүдэлhэн намтартай. Ородо ажахынга тон хэрэгтэй газарнуудта ажаллаа бшуу. Жэшээлхэдэ, тэрэ хэдэн жэлэй туршада удаа дараалан нютагhаа холо ошолсожо, нийтын малда hолоомо бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ ходо ябалсаа. Хабар, намарай үедэ ургаса хуряалгада хабаадалсахадаа, хайша хэрэгээр ажаллаа гэжэ огто дуулдаагүй. Хамтын ажалда өөрынгөө хубитые оруулалсажал байдаг хүн гээшэ.

Тиихэдэ Владимир Ленхобоевич звеногойнгоо ажал шадамараар хүтэлбэрилжэ ябана гээд хэлэлтэй. Иимэ хүнэй гэр бүлынхид мүн лэ хэжэ байhан ажалдаа харюусалгатайгаар, үнэн зүрхэнhөө хандадаг байhaараа шалгардаг шуу. Жэшээнь, олон жэлэй туршада hаалишанаар хүдэлhэн нүхэрынь — Зинаида Шоймполовна Ленинэй орденоор шагнагдаhан юм. Самажаповтанай Надежда басаганиинь эхэ эсэгынгээ ажалша намтарыень дүүрэян, районой залуу түрүү hаалишадай нэгэн гэжэ тодоронхой, шударгыгаар хүдэлжэ байна.

Мүн маанадтай хамта Б. Н. Ринчинов гэжэ хүн ажалладаг. Тэрэ табияа шахажа ябана. Энэ аха заха нүхэрнай үнинэй коммунист юм. Базаржаб Намсараевич мүн лэ совхозой түрүү, урдаа хараха хүдэлмэришэдэй нэгэн. Партиин гэшүүн Ринчинов ажабайдалдаашье залуушуулда ёhото жэшээ харуулдаг, сэбэр сэхэ зантай хүн гээшэ. Базаржаб Намсараевич П. В. Полянскийтай үнинэй суг хүдэлhэн. Эдэнэр нэгэ үеын. Петр Вавилович баhал оролдосотойгоор, шударгыгаар ажалладаг. Тиихэдэ бидэнэй звенодо А. Ф. Разуваев гэжэ хүн хүдэлдэг. Анатолий Федорович трактористамнай гээшэ. Тэрэ 40 гарамгай наhатай. Ажалаа hайн мэдэдэг юм.

Гушаяа үшөө хүрөөдүй ба гуша гараhан гурбан эрэшүүл — А. П. Цыренжапов, В. Н. Цыренов ба би—нимэл хүнүүдтэй хамта хүдэлдэгбди.

Ажалдаа абьяастайгаар хандадаг, сэбэр сэхээр ажаhуудаг аха нүхэдhөө бүридэhэн хадаал манай звено олон жэлэй туршада hэлгэлтэ, хубилалтагүй шахуугаар хүдэлжэ байна. Энэ ушарhаа бидэнэр бэе бэеынгээ үгые даажа абадаг, нэгэ нэгээ дэмжэн ажалладаг байнабди. Тиимэhээ багахан коллективэймнай хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг байhаниинь гайхалгүй гээд тэмдэглэhүү.

Эндэ ажал хэрэгүүд тухайгаа нэгэ хэды үгэ хэлэхэмни. Бидэнэр манда даалгагдаhан 385 гектарай тус бүриhөө нёдондо дунда зэргээр 18 центнер үбhэ хуряагаа hэмди. Тиигэжэ совхозой тэжээл бэлэдхэдэг звенонуудай хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ хоёрдохи hуури эзэлээбди. Харин байгша ондо үнгэрhэн жэлэйнгээ үрэ дүнгүүдые үлүүлхын тула оролдожо байнабди гэжэ онсололтой. Жэшээнь, сабшалангай үрэжэлые дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри хэгдээ. Манда даалгагдаhан бүхы газараа борнойлhон, дискээр элдүүрилhэн байнабди. Ороhото ургамалнуудые таридаг сеялкэнүүдээр минеральна үтэгжүүлгэ сабшаландамнай оруулагдаа. Мүн хабарhаа эхилжэ, бүхы участогаа хоёр дахин уhалаабди. Житняк, волоснец ургамалнуудай үрэhэ ерээд, гектарта таряабди. Эдэ бүгэдэ хүдэлмэри бултанаймнай хүсэл оролдолгоор хэгдэжэ байна. Бидэнэр, звеногой залуушуул мүн лэ коллективэйнгээ хамтын үрэ дүндэ горитой хубитаяа оруулхын тула хаба шадалаараа хүдэлнэбди.

Һая КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум, СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ сесси болоо. Тэндэ шухала асуудалнууд зүбшэгдөө, зохихо шиидхэбэринүүд абтаа. Партиин ЦК-гай Пленум дээрэ Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэhэн үгэ бүгэдэнэй анхарал татана. Тэндэ хэлэгдэhэн заабаринуудые дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулха ёhотойбди. Хэлэhэндээ хүрэжэ шидахашьебди. Совет залуушуулай үдэрые. Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй түүхэтэ ойе угтуулан дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ манай ажахын комсомолшуудай, залуушуулай туйлаhан амжалта энээниие бодотоор гэршэлнэ.

Р. БАЗАРОВ,
Бэшүүрэй совхозой луговод, ВЛКСМ-эй гэшүүн.

НИИТЭ НЭГЭН БҮЛЭ ДОТОР

Москвада «Хэтэ мүнхын хани барисаан» гэhэн хүшөөгэй дэргэдэ «Мравалжамиер» гэhэн hүр жабхаланта грузин дуун зэдэлээ. Хоёр арадай хани нүхэсэлэй ба нэгэ нэгэндээ туhалалсалгын түрүүшын документдэ—Георгиевско трактда гар табигдаhaap 200 жэлэй ойтой дашарамдуулан энэ скульптурна хүшөөгэй дэргэдэ сэсэгүүд табигдаhан байна.

Ехэ Грузинска үйлсэтэй зэргэлээд Тишинскэ талмай дээрэ дабтамал зэдээр хэгдэhэн 42 метр үндэр хүшөө тобойн харагдажа байдаг. «Эб найрамдал, ажал, нэгэдэл, хани нүхэсэл, хани барисаан» гэhэн үгэнүүд ород ба грузин алфавидай үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй.

Баярай оршон байдалда сэсэгүүдые табилгын ёhололдо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, ниислэл хотын партийна, совет ба нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн РСФСР-тэ үнгэрэгдэжэ байhан республикын литература болон искусствын үдэрнүүдтэ хабаадахаяа ерэhэн Грузиин ССР-эй делегаци хабаадалсаа.

Энэл үдэртөө соёлой hайндэрэй программын ёhoop «Знание» бүлгэмэй Түбэй лекторидо энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаhан үдэшэ болоо.

«Аха дүүгэй нийтэ нэгэн бүлэ дотор Совет Грузи» гэhэн элидхэл Грузиин КП-гэй ЦК-гай секретарь Г. Н. Енукидзе хээ. 200 жэлэй саада тээ Грузи Росси хоёрой хоорондо баталагдаhан холбоон ажалшадай бодото аша туhада харюусадаг, ехэ гүнзэгы удха шанартай байгаа гээд тэрэ тэмдэглээ. Хоёр арадай экономическа, политическэ, научна ба соёлой харилсаа холбоон тухай хэлэхэдээ, тэрэнь Октябриин революциин hүүлээр илангаяа үргэн дэлисэтэй болоhон байна гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Ажабайдалай бүхы талаар республикын туйлаhан амжалтануудаар дүүрэн үндэhэ баримтатайгаар омогорхохо зуураа, интернациональна харилсаа холбооной ба хани нүхэсэлэй ленинскэ суртал бодол хэлбэришэгүйгөөр бодото дээрэнь нэбтэрүүлhэнэй ашаар, Соведүүдэй ороной бүхы арадуудай айхабтар ехэ туhаламжын ашаар эдэ амжалтануудынай туйлагдаа юм гэжэ мартаха ёhогүйбди гээд элидхэлшэ хэлээ. Агуу ехэ ород арадтай, заха хизааргүй социалис Эхэ ороной бүхы арадуудтай манай бэелүүлдэг хани барисаан ерээдүй тээшэ этигэл найдабаритайгаар хараха хэлбэришэгүй бата үндэhэ hуури болоно.

Грузиин ажалшад, бүхы совет хүнүүдтэл адли, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар hайшаан дэмжэhэн байна гээд үгэ хэлэгшэ онсолон заагаа. Коммунизмын илан мандахын үмэнэ ажалай шэнэ туйлалтанууд тээшэ зоригжуулна.

Грузиин искусствын уран бэлигтэнэй концертээр үдэшэ түгэсөө.

Нарата республикын түлөөлэгшэд Москвагай метрополитенэй коллективтэй уулзаhан, консерваториин ехэ ба бага залнуудта, «Октябрь» гэжэ киноконцертын залда концертнүүдые үгэhэн байна.

(ТАСС-ай корр).

АНХАРАГТЫ: ТҮРҮҮ ДҮЙ ДУРШЭЛ

АДРЕС: ХОРИИН РАЙОНОЙ ҮДЫН СОВХОЗ

ОЛОНОЙ ЭДЭБХИИЕ ЭЛСҮҮЛЭН...

Һүүлэй жэлнүүдтэ сууда гараһан Үдын дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад, ажалай болон амаралтын лагерьта амархадаа, ажахынгаа һүрэг хурьгадые нэгэ газарта суглуулжа, шахан таргалуулаад, тушаадаг гуримтай болонхой. Эдэнэр эмхитэй үүсхэл, эдэбхитэй ажалайнгаа ашаар хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүрые горитойгоор нэмээжэ, магтаал солодо хүртэдэг юм. Жэшээлбэл, энэ жэлдэ амаржа байһан һурагшад мянга холо үлүүтэй хурьгадые даажа абаад, хэдэн бүлэг болгон хубаарилаад, харууһалжа байна. Республика дотороо нэгэнтэ бэшэ түрүүлһэн эндэхи һургуулиин һурагшад ойн баярта байгша жэлдэ абаһан уялгаяа жэншэдгүй дүүргэхэ байһандань этигэнэбди.

Лагерьта амаржа, ажаллажа байгаад гансашье хурьгадые харууһалдаг бэшэ, мүн өөһэдөө сүлөө сагаа хүхюу сэнгэлигээр үнгэргэдэг заншалтай. Тодорхойлбол, спортын зүйлөөр мүрысэжэ гү, али соёлой, арадай аман зохёолой талаар бэлиг шадабаряа туршалсадаг байха юм.

Жэл бүхэндэ совхозойгоо һүрэг хурьгадые даажа абаад, шахан таргалуулжа тушаадаг Үдын дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшадай ээлжээ харюусалгатай хаһань мүн ерэнхэй. Ажалай болон амаралтын «Улаалзай» гэһэн лагерьта бүлэг эдиршүү хэлэ, бэшэгэй багша Наталья Николаевна Карбаинова хүтэлбэри доро ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэнэ. Лагерьта байрлаһан хүбүүд басагад даажа абаһан һүрэг хурьгадаа хоёр халаан хубааад харууһална. Эдэнэр нажарай һаранууд хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүрые ехээр нэмээхын ... ла бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдонод.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажалай болон амаралтын лагерьта байрлаһан хүбүүд, басагад хүмүүжүүлэгшэ Наталья Николаевна Карбаинова ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

УРДАХИ ЗОРИЛГОНУУДНАЙ УРЯАЛНА

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум дээрэ баталагдан абтаһан 1990 он хүрэтэрхи үедэ бэелүүлэгдэхэ СССР-эй Эдеэ хоолой программа дотор хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые, тэрэ тоодо, хонин һүрэг үсхэбэрилгые улам хүгжөөхэ тухай онсолон хэлэгдэнхэй.

Манай ажахын гол һалбаринь хони үсхэбэрилгэ болоно. Ябажа байгша арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада сагай уларилай хэды хүндэ хүшэр байгаашье һаань, зарим тэды амжалтанууд туйлагдаа. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 85 хурьган түлжүүлэгдээ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,8 килограмм «сагаан алтан» суглуулагдан абтажа, түсэбтэ даабари 250 граммаар үлүүлэн дүүргэгдөө. Тиин нооһо гүрэндэ тушаахa түсэб 105 процентдэ хүргэгдэһэн байна.

Энэ жэлэй эхиндэ манай ажахы 26,5 мянга шахуу хонитой байһан, тэдэнэйнь 12,6 мянганиинь эхэ хонид болоно. Манай хонишод энэшье удаа ехэ амжалтануудые туйлаа. Тусхайлбал, зуун эхэ хонин бүриһөө 94 хурьга абаад түлжүүлээ. Энэмнай муу бэшэ үрэ дүн гээд һанагдана.

Илангаяа совхозой хони үсхэбэрилхэ хэрэгтэ эрхим хонишод КПСС-эй обкомой гэшүүндэ кандидат, Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденто Г. М. Бимбаев, Ж. Д. Банзаракшеев, Ж. А. Гунтыпов, Б. Н. Бумбеев болон бусад өөһэдынгөө хубитануудые оруулна. Эдэнэрнай социалис мүрысөөнэй түрүү манлайда ябажа, туйлаһан амжалтануудаа улам бүри арьбадхан, жэлһээ жэл бүри һайнаар ажаллажа, ажахынгаа һүрэгүүдые олошоруулха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулдаг зон юм.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй ган гасуур манай хонишодто шангахан шалгалта боложо үгөө. Бүхы һүрэгөө бүтэн бүрин ондо оруулхаһаа гадна, хурьга олоор абахын, нооһошье ехээр хайшалхын түлөө хонишоднай анхаралаа ехээр табиһан байна.

1977 онһоо хойшо, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдадаг болонхой. Тэрэнэй ашаар хурьга олоор түлжүүлдэг, тэдэнээ эхэһээнь саг дарыдань һалтаадаг, һүрэгөө зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалдаг болоо. Ингэжэ ажалаа зүбөөр эмхидхэн ябуулһанай эсэстэ хонидһоо ехэ нооһон абтадаг болоһон, мүн шанарыньшье һайжарһан байна. Хэрбээ таба-зургаан жэлэй урда тээ, хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһон хайшалагдадаг һаа, харин мүнөө 4 килограммда хүргэгдөө.

Ажалай түрүүшүүл Г. М. Бимбаев, Б. Н. Бумбеев, Ж. А. Гунтыпов гэгшэд хонин бүриһөө хурьга абахаһаа гадна, толгой бүриһөөнь 3,9—4,5 килограмм хүрэтэр нооһо хайшална.

Мүнөө манай ажахы үүлтэртэ 10 мянга гаран хонидтой болонхой. Харин түсэбтэ табан жэлэй эсэс болотор бүхы отарануудынай үүлтэртэ хонидһоо бүридэхэ юм.

Эхэ хонидые зүбөөр, саг дарыдань, зоотехническэ заабариин ёһоор искусственна аргаар үрэжүүлхэдэнь, заатагүй хонин бүриһөө түл абажа боломоор. Абаһан түлөө хараалагдаһан хаһа болзоортонь эхэһээнь һалгаагаад, эхэ хонидоо һайнаар бэлшээжэ шадабал, амжалта заатагүй туйлахаш.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай Хориин районой ажахынуудай ахалагша хонишод отара шадарай сабшалангай талмайнуудтай болохо, тэрээн дээрээ өөһэдынгөө хүсөөр ургуулһан ургасала гээлтэ хоролтогүйгөөр хураан абаха гэһэн уялга абаа бэлэй. Тэрэ һайхан үүсхэлыень КПСС-эй обком һайшаан дэмжэһэн байха юм. Энэ талаар ажахы дотор бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Ахалагша хонишод Г. М. Бимбаев Ж. Д. Банзаракшеев болон бусад даажа абаһан сабшалангайнгаа үрэжэл һайжаруулха талаар үбэлэй, хабарай үедэ ехэ хүдэлмэри ябуулжа, тус тустаа 500—600 центнер эрхим шанартай үбһэ хураан абаһан байха юм.

Хурьгадые шахажа, тэрэ жэлдэнь гүрэндэ тушааха асуудал манай совхоз дотор муу бэшээр шиидхэгдэнхэй. Энэ талаар ажалай зарим тэды дүнгүүдые хаража үзэбэл, үнгэрэгшэ жэлдэ муу бэшэ амжалта туйлагдаа. Мяханай комбинадта тушаагдаха малые шахан таргалуулһанай ашаар толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 28 килограммда хүргэжэ, ажахымнай 15,9 мянган түхэритэй ашаг олзо гүрэндэ оруулаа. Хонишоднай нёдондо урда жэлнүүдтэ орходоо муу бэшээр ажаллажа гараа. Жэл бүри нютагаймнай дунда һургуулиин һурагшад үниинэй хонишон А. И. Касьяновай хүтэлбэри доро 3200 гаран эрэ хурьгадые шахан таргалуулаад, август һарын һүүл багаар мяханай комбинадта тушаахаар бэлдэнэ.

Энэ хүдэлмэридэ нютагай дунда һургуулиин юһэдэхи классай һурагшад Алексей Скворцов, Дмитрий Баиров, Сергей Устинов, Сергей Совченко, Юрий Стуков, Светлана Залуцкая гэгшэд амжалтатай ажаллана. Совхозой гурбадахи, нэгэдэхи отделенинүүдтэ эмхидхэгдэһэн ажалай ба амаралтын лагерьнүүдтэ хүдэлжэ байһан үхибүүд даалгагдаһан малаа бүрин бүтэнөөр харууһалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна.

Эхэ хонидой тоо толгойе олошоруулха, тэдээнһээ түл олоор абажа, шадаал һаа, нооһо, мяха ехээр үйлэдбэрилхэ зорилго бидэнэй урда табигдана.

Мүнөө жэлдэ манай совхоз хонидойнгоо тоо толгойе 27 мянганда хүргэжэ, толгой бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм гэхэ гү, али бүхыдөө 1073 центнерһээ бага бэшэ «сагаан алта» тушааха, мүн 2400 центнер хонинной мяха гүрэндэ худалдаха гэһэн зорилго урдаа табинхай.

Манай ажахын хонишод, зоовет мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ажалай энэ жэлые амжалтатайгаар түгэсхэжэ, түрэл Буряад автономито республикынгаа тогтоһоор 60 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха, энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хамаг хүсэеэ зорюулна.

В. ХАЛМАТОВ,
совхозой ахамад зоотехник.

ҮХИБҮҮД АМАРНА, АЖАЛЛАНА

Үзэсхэлэнтэ һайхан Табхар уулын зүүн хормойдо Үдын дунда һургуулиин үхибүүдэй ажалай ба амаралтын лагерь оршодог. Зунай зулгы һайхан сагта тус лагерьта амаржа байһан ахалагша классуудай һурагшад түрэл совхозойнгоо хоёрдохи, гурбадахи отделенинүүдһээ асарагдаһан энэ жэлэй хурьгадые харууһална. Эдэнэр эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор залуу малаа, бэлшээриин һайниие шэлэн, адууна.

Дүрбэн жэлэй саала тээ зунай нэгэ хонгор сэлмэг үдэр ажалша бэрхэ, эрхим һурадаг үхибүүдэй хонгёо энеэдэн, хүхюу зугаа анха түрүүшынхеэ эндэ зэдэлээ бэлэй. Тиихэдэ найман класс дүүргэһэн арбан табан хүбүүд, басагад һургуулиингаа директор Л. Ф. Муруева, багшанар Б. В. Цыдыпова, С. Н. Дамбаева гэгшэдэй хүтэлбэри доро хоёр мянга гаран хурьгадые даажа абаһан байха юм. Тэдэнэр түрүүшынгээ зун хамаг хурьгадаа гээлтэ хоролтогүйгөөр харууһалжа, эдэ хурьгадайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр сүүдхэдэ 100 граммаар нэмээхэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Ингэжэ тэдэнэр ажахын мэргэжэлтэдые, хүтэлбэрилэгшэдые ехэтэ баясуулһан юм.

Түрүүшын жэлдэ бэрхээр хүдэлһэн һурагшад эгэшэ дүү Майя, Лилия Гончикованууд, Баир Цыбиков, Лиза Санжижапова гэгшэд шалгаржа гараа. Эдэнэрнай хонишодой басагад, хүбүүд хадаа бэшэнэйнгээ дундаһаа тодорһониинь гайхалтайшье бэшэ даа. Мүн наймадахи классай һурагшад Бэликтэ Даржаевшье һайнаар хүдэлөө бэлэй. Эндэ онсо шалгарһан һурагшад түрэл Совет оронойнгоо ниислэл хото Москва ошожо, СССР-эй ВДНХ-гай түлөөһэгүй путёвконуудаар урмашуулагдаһан байна.

Манай Үдын дунда һургуулиин ажалай болон амаралтын лагериин гэшүүд зунай үедэ эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын шанда хүртэһэн юм.

Тэрэ үедэ ажалай энэ лагерьта хүдэлһэн хүбүүд, басагадай олохониинь мүнөө түрэл совхоздоо малшадаар ажаллана. Тэдэнэй тоодо Баянголой фермын түрүү һаалишад Майя Гончикова, Лиза Санжижапова гэгшэд ороно. Эдэ хоёрнай мүнөө эрхим һайнаар ажаллажа, үндэр амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Буряадай комсомол-залуушуулай делегациин бүридэлдэ оролсожо, Монголой Арадай Республикаар аяншалха путёвкоор шагнагдаһан байха юм.

Би өөрөө хоёрдохи жэлээ ажалай болон амаралтын лагерьта хүдэлжэ байнаб. Үнгэрэгшэ жэлдэ бидэндэ 2500 шахуу хурьгад даалгагдаа һэн. Совхоз һургуули хоёрой хоорондо түсэб баталан абажа, хурьгадайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 90 граммаар нэмээхэ байһан һаа, 112 граммда хүргөөбди. Хэнэйшье мэдэһээр, үнгэрэгшэ зун хура бороотойшье, урдынхида орходоо, хүйтэншье байгаа. Иимэ байдалай хэды тохёолдоошье һаань, бидэ оролдообди. Илангаяа Соёлма Бавзаргашеева, Сэсэг Дамбаева, Марина Дабаева, Марина Ширабдоржиева, Гэрэлма Доржиева, Туяна Санжижапова гэгшэд һайнаар хүдэлөө. Марина Ширабдоржиева, Гэрэлма Доржиева хоёр СССР-эй ВДНХ-гай түлөөһэгүй путёвконуудта хүртэжэ, үбэлэйнгөө амаралтын үедэ Москва хото айлшалжа ерэһэн байна.

Мүнөө манай «Улаалзай» лагериин коллективтэ 2400 гаран хурьгад даалгагдажа үгтэнхэй. Хурьгаднай үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхидэ орходоо шэгнүүрээршье ехэ, бэеэршье томо. Өөдэргэн, томо, һайн шадалтай мал адуулхадашье, манахадашье һайн байдаг ха юм. Тиимэһээ түсэбөөр хараалагдаһан нэмэлтэ шэгнүүрээ абахa бэзэбди гээд һанагдана.

Лагерьнай байра байдал һайнаар түхеэрэгдэһэн. Үхибүүд сүлөө сагтаа радио шагнаха, телевизор хараха аргатай юм. Газаань волейбол, баскетбол, футбол наадаха тусхай талмайнууд бии. Эндэмнай нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй. Магнитофон дээрэ бэшэгдэһэн мүнөө сагай ба, буряад дуунуудые үдэшэ, үглөөниинь шагнахадашье болоно.

Манай лагериин үхибүүд байгша һарын эхинһээ августын хорин болотор эндээ ажаллаха юм.

Н. КАРБАИНОВА,
Үдын дунда һургуулиин хэлэ, бэшэгэй багша.

ХАРААЛЬҺАНАА БЭЕЛҮҮЛХЭБДИ

Хори гаран жэлэй туршада эхэ хонидые даажа абаад адуулжа ябанаб. Һүүлэй табан жэлэй хугасаада эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа, нооһо хайшалха түсэбөө сүм дүүргэнэбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 112 хурьган абтажа, хонин бүриһөө 4 килограмм 200 грамм нооһон хайшалагдаа һэн. Найман жэлэй саада тээ отара шадархи 60 гектар сабшалан бригададамнай даалгагдаа һэн. Үнгэрэгшэ зун эндэһээ 720 гаран центнер һайн шанартай үбһэ һүрилөө һэмди. Жэлһээ жэл бүри сабшалан дээрээ культуртехническэ хүдэлмэри ябуулнабди. Минеральна үтэгжүүлгэ хараалагдаһан түсэбэй ёһоор оруулагдаа. Энэ хабартаа газарай хүрьһэ һайжаруулха габшагай гурбан һарын соносхогдоходо, хүбхэнтэһэн бүхы сабшалангаа борнойлжо, үрэжэлыень дээгүүрнь һайжаруулһан байнабди. Намартаа, хабартаа ажалай, дайнай ветеран, луговод Даши Дымбрылов намтай хамта һубаг ханаабуудаа сэбэрлэжэ, эрье, хаалтануудыень заһабарилаа. Һаянай хада уулын саһанай хайлахада, хамаг сабшалангаа нэгэ удаа уһалуулаад байнабди.

Гадна энэ жэлдэ хурьгаднай эртүүр абтаһан тула бэеэр томонууд, шэгнүүрээршье ехэнүүд юм. Тэдэнээ эхэһээнь һалгаахадамнай тус бүриин шэгнүүр 22 килограммда хүрэһэн байна.

Бүхы хурьгадаймнай олонхинь ажалай ба амаралтын лагерьнуудай үхибүүдэй хүсөөр шахагдажа, томо болгогдоно. Мүнөө жэл ажахымнай зоотехнигүүд һайн үүлтэрэй 720 шахуу хурьга нэгэ һүрэг болгон, шэлэжэ абаад, хүдөө ажахын институдай зоотехническэ факультедэй нэгэдэхи курсда заочноор һурадаг миниин эхэ хүбүүн Лодойдо даалгажа үгэһэн байна.

Манай Хориин районой мал ажалай хүдэлмэришэд 1983 оной зунай бэлшээриин үедэ һү, мяха ехээр үйлэдбэрилхэ гэһэн һайшаалтай үүсхэл гаргажа, үндэр уялгануудые абаһан байна. Хэлэһэн үгэдөө эзэн байхын тула нажарай намжаа дулаан сагые шадабаритайгаар хэрэглэн, эхэ малаа һайнаар хүшэлүүлхэбди.

Энэ хабартаа һайрамаар уһалуулагдаһан һайн ногоотой бэлшээрээ таарамжатайгаар хэрэглэжэ, һүрэг хонидоо, тобир тарган болгохын түлөө оролдонобди.

Г. БИМБАЕВ,
совхозой ахалагша хонишон.

Ойн баярта байгша ондо абаһан уялгаяа сүм дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гарган ажаллажа байһан Хориин районой Үдын совхозой түрүү хонишодой нэгэн Шойсорон Аюшеевич Гунтыпов «сагаан алта» хуряаха хаһадаа бэлдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Шойсорон Гунтыпов.

* * *

Түргэн аргаар хониной нооһо хайшалжа дүршэһэн Надежда Доржиевна Жамьянова Удинск һууриндахи больницада ажалладаг юм. Тэрэ жэл бүри түрэл ажахыдаа хонидойнь нооһо хайшалалсажа, социалис мүрысөөндэ заабол эрхимлэдэг заншалтай. Мүнөө Надежда Жамьянова хониной нооһо хайшалхаар бэлдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Д. Жамьянова.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фотонууд.

НАЙДАМТАЙ ХАЛААН

Хоёр жэлэй саада тээ Баруун-Хасууртайн отделенидэ хурьгадые шахажа тобиржуулха тусхай байра түхеэрэгдээд, хажуудань һургуулиин һурагшадай ажалай болон амаралтын лагерь эмхидхэгдээ бэлэй. Эндэ нютагаймнай найман жэлэй һургуулиин долоодохи, наймадахи классай һурагшад амарха үедөө түрэл совхозойнгоо хонишодто ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Зунай үедэ хонидой нооһо хайшалалгын, үбһэ хуряалгын, таряа хуряалгын халуун хаһын эхилхэдэ эндэ ажаллажа байһан үхибүүднай хурьгадыемнай адуулжа, ехэ туһа хүргэнэ.

Нёдондо Шара Булагта эмхидхэгдэһэн лагерьтамнай 24 һурагшад түүхын багша Юрий Зандараевич Дондоковой хүтэлбэри доро 2100 шахуу хурьга нэгэшье гарзалуулангүй түлжүүлжэ, томо болгоһон байха юм. Зунай хоёр һара хахадай туршада адуулжа байһан хурьгадайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 90 граммаар нэмээхэ гэһэн даабаряа амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

Даалгагдаһан хурьгадаа 4 бүлэг болгон амяарлан хубаарилаад, звенонуудта даалгажа үгөө бэлэйбди. Звено бүхэнииинь 4 хүнһөө бүридэнхэй. Түрүүшын халаанай хүдэлмэри үглөөнэй табан часһаа арбан саг болотор үргэлжэлдэг юм. Энэ хугасаа соо һурагшад даажа абаһан һүрэгүүдээ шүүдэртэй тунга ногоотой бэлшээридэ бэлшээнэ. Лагерьтаа үлэһэн нүгөөдүүлынь бэлшээриһээ бусаха хурьгадтаа талха таряанай зүйл хобоо хобтонуудта хэжэ, ууха уһыень бэлдэдэг. Удаань үдын халуунай бууураха үеэр хоёрдохи халаанай һурагшад һүрэг хурьгадаа бэлшээриндэнь абаашажа манана. Энэ үедэ үглөөгүүр ажаллагшад амарха сүлөө сагтай болодог юм.

Манай совхоздо эмхидхэгдэһэн нүгөөдэ хоёр лагериин хүбүүд, басагадтал адли Шара Булагта ажаллажа амарагшад сүлөө сагаа һонирхолтойгоор, туһатайгаар үнгэрэгэнэ. Телевизор харадаг, радио шагнадаг, һониин удхатай номуудые уншадаг, волейбол, баскетбол, шатар, домино наададаг байха.

Лагерьта амарагшадай сүлөө сагые зүбөөр эмхидхэн үнгэргэхэ хүдэлмэриинь совхозой профкомой түрүүлэгшэ Семён Фомич Шурыгин хододоо хинан шалгажа байдаг. Эндэ ажалладаг һурагшаднай совхозоймнай хонишод, малшадай найдамтай халаан гээшэ гэжэ нэрлэхэдэ алдуугүй.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, һургуулиин багшанар лагерьта амарагшадта хододоо ерэжэ, хүдэлмэри тухайнь, ажалай түрүүшүүл тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна.

Мүнөө жэл энэ лагериин коллективтэ 2200 хурьган даалгагдаа. Эндэ сугларһан хурьгад тус бүриин 17—18 килограмм шэгнүүртэй юм. Тиин һурагшад эдэ хурьгадаа һайнаар харууһалжа, шэгнүүрыень 25,5 килограммда хүргөөд тушааха ёһотой.

Совхозой дирекци, партком болон профкомой Ю. З. Дондоковые Шара Булагай ажалай болон амаралтын лагериин начальнигаар томилһониинь һайшаалтай. Энэ нүхэрнай Зэдын районой Борьёогой талада түрэһэн хадаа хони үсхэбэрилгые һайн мэдэхэ, зарим дүй дүршэлтэй хүн байха. Тиимэһээ тус лагериин һурган хүмүүжүүлэгшэ ахалагша хонишоной уялгые ядамаггүй дүүргэнэ. Наһанайнь хани нүхэр, тус һургуулиин багша Валентина Дашинимаевна лагерьта хүмүүжүүлэгшээр, тогоошоноор ажаллана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ лагериин хүдэлмэри һайнаар эмхидхэжэ ябуулһанайнгаа түлөө Ю. З. Дондоков ВДНХ-гай түлбэригүй путёвкоор шагнагдажа, бүлэг һурагшадтайгаа суугтаа Москвагаар айлшалжа ерэһэн байна.

Б. САМБАЕВ,
Баруун-Хасууртайн отделениин зоотехник.

НООҺО СЭБЭРЭЭР АБАХА

Хамагай түрүүндэ нооһоной шанар хайшашадай мэргэжэл шадабариһаа сэхэ дулдыдаг гээшэ. Тиимэһээ энэ хүдэлмэридэ шадабаритай, мэргэжэлтэй, һайн бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй зониие хүсэд хүрэхөөр томилхо гэһэн зорилго бидэнэй урда табигдана. Манай олонхи хайшашад «сагаан алта» суглуулха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр урдань хабаадалсадаг ажахын механизаторнууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, ахалагша классуудай һурагшад, нютагай элдэб ажалда хүдэлдэг мэргэжэлтэд болоно.

Нёдондо манай пунктын коллектив 13 мянга гаран хонидой, 1500 шахуу хурьгадай нооһо хайшалһан юм. Мүнөөшье жэлдэ хэхэ хүдэлмэримнай энэ тухай болохо аабза гээд һанагдана.

Би өөрөө «сагаан алта» суглуулгын пунктые даагшаар арбан нэгэдэхи жэлээ хүдэлхэмни. Энэ сагай туршада олохон юумэ мэдэхэ, шадаха болоод, дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари гээшэ жэл бүри ургана, гэхэтэй хамта, хонишодой энэ харюусалгата хаһын үедэ элдэб дутагдалнууд гаража ерээд лэ байха юм. Тэрэниие саг соонь усадхаха гээшэ гансашье намда хамаатай бэшэ, мүн ажахын мэргэжэлтэдэй хэрэг шуу.

Манай коллектив дотор арбаад гаран жэлэй туршада хайшашанаар хүдэлжэ ябаһан хүнүүд олон даа. Тэдэнэй тоодо үхибүүдэй ясли-садай фельдшер Надежда Доржиевна Жамьянова, механизаторнууд Алексей Грешилов, Павел Шоймарданов, хоёрдохи отделениин тракторно-таряан ажалай бригадын тоо бүридхэгшэ Нина Угрюмова, гурбадахи отделениин хонишон Лодой Бимбаев болон бусад оролсоно.

Надежда Доржиевна тухай хэлэхэдэ иимэ байна. Энэ нүхэрнай угай малшан хүнэй басаган гээшэ. Бага балшар наһанһаа хойшо хонидой нооһо хайшалалгада хабаадалсаһан дээрэһээ нилээд дүй дүршэлтэй болоһон. Тэрэ һүүлэй арбаад жэлэй хугасаа соо ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ходол түрүү һуури эзэлдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ Надежда Жамьянова хонидой нооһо һайн шанартайгаар хайшалһанайнгаа түлөө районой чемпионой нэрэ зэргэдэ дахинаа хүртэһэн байна.

Олон жэлэй туршада хайшашанаар хүдэлжэ ябаха зуураа, нүхэр Н. Д. Жамьянова нютагайнгаа залуу хүбүүд, басагадые өөрынгөө мэргэжэл шадабарида һургадаг, зүбшэл заабари хододоо хэлэжэ үгэдэг юм.

Ажахын түрүү хайшашад П. Шоймарданов, Нина Угрюмова, Алексей Грешилов гэгшэднай Надежда Доржиевнагай хүтэлбэри доро хонидой нооһо түрүүшынхеэ хайшалжа һураһан байха. Тиимэһээ эдэнэр Надежда Доржиевнае «багшамнай» гэдэг, тэрэниие ехэтэ хүндэлдэг.

Хайшалагдаһан нооһоной шанарыень баян дүй дүршэлтэй классировщигууд Валентина Михайловна Нечкина, Намжилма Бадмаевна Осорова гэгшэд тодорхойлон харуулдаг. Энэ тушаалда эдэ хоёр нүхэднай 6—7 жэлэй туршада хүдэлжэ ябана. Нооһоной шанарые зүбөөр илгажа шадаха, тусхай ГОСТ-ын эрилтые, нооһо хайшалха технологиие һайса мэдэхэ хүнүүд.

Хониной нооһоной нарин утаһыень зүбөөр тодорхойлон элирүүлхэ, сэгнэхэ хэрэгтэ лаборантнуудай дүүргэдэг үүргэнь тон ехэ юм. Энэ тон харюусалгата хүдэлмэридэ ажахын зоотехник-селекционер Лубсан Хажитов табигдадаг. Тэрэнэй хүтэлбэри доро дүршэл шадабаритай хүнүүд хүдэлдэг байна.

Хайшалалгын пунктда абтаһан нооһоной шанарыень шалгахын, мүн хулгайда оруулхагүйн, гутааха, муудхааха ушартай үсэд шангаар тэмсэхын тула «шанарай пост», арадай хиналтын ба «комсомолой прожекторэй» саг зуурын бүлэгүүд байгуулагдадаг. Тэрэнэй бүридэлдэ ажахын мэргэжэлтэд, ахалагша хонишод, түрүү хайшашад ороно. Энэ хүнгэн бэшэ ниитын даабариие жэшээтэ һайнаар ажалладаг, ажалай журам батаар сахин ябадаг хүнүүд хүтэлбэрилдэг юм. Хайшашадай хүдэлмэриие нэгэшье час, минутада зогсоонгүй, үндэр бүтээсэтэйгээр ябуулха хэрэгтэ мастер-заһабарилагшад өөһэдынгөө хубитануудые оруулдаг байна. Олон жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр наладчигаар хүдэлһэн совхозой эрхим механизаторнууд Виталий Жигжитов, Анатолий Холмогоров гэгшэдэй үүргэ ехэ. Эдэнэй гэмээр нэгэшье хайшын сагаа миинтэ гээжэ, һаатажа байхыень харахагүйт.

Байгша ондо манай хайшашад хонидойнгоо нооһые хайшалха хэрэгтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ нарин нягтаар хандаха, нэгэшье грамм нооһо гээлтэ, хоролтодо оруулангүйгөөр абахын түлөө хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ һаналаа хандуулха юм.

В. ТУТАЕВ,
совхозой түб һууриндахи нооһо хайшалалгын пунктые даагша.

СОЁЛШОДОЙ СОГТОЙ ХЭРЭГ

1982—1983 онуудай нии... малай үбэлжэлгын үедэ м... шадые комплексно талаар ... хим һайнаар хангаха ту... манай нютагай соёлой хүд... мэрилэгшэдэй гаргаһан ... хэлые КПСС-эй обкомой б... республикын Министрнүү... Совет ехэтэ һайшаагаа ... Ингэжэ түрэл республи... гаа алдарта ойс ажалай ... жалтаар угтахын түлөө б... тэмсэл ябуулжа эхилээ... Үдын сомоной Соведэй х... ята газар дээрэ орш... дунда ба найман жэлэй ... эхин классуудай һургуулин... больница, фельдшерскэ ... пункт, ажаһуудалай хэрэг... жэ хангалгын филиал бо... худалдаа наймаанай эмхи... дэй коллективүүд холын ... ра, гүүртэнүүдтэ хүдэлжэ... һан хонишод, малшадые ... гаха талаар урдаа табигдо... түсэбтэ даабаринуудаа д... гэхын хойноһоо оролдолго... гаһан байна. Эдэнэр үбэ... һаранuудта малшадай 52 ... лангуудые эмхидхэһэн, ... гаран «дайшалхы болон ... хилгаан» хуудаһануудые ... гаһан, 220 шахуу лекци бо... хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэ... байна. Удинскын ... Баруун-Хасууртайн соё... байшангуудай агитбригад... нуудай хүсөөр олон тоото... цертнүүд малшадта табиг...

Мүнөө эдэ агитбригадуу... най малшадай зунай байран... даар ябажа, эдээндэ дүү... тараа харуулна, һонирхол... хөөрэлдөөнүүдые үнгэрэ... Энэ хэрэгтэ Удинск һуури... библиотекарь комсомолой ... шүүн В. Галсанова, багш... Г. Ш. Жалсанова, В. Н. ... дыров, совхозой хүдэлмэр... А. Д. Савинко, Н. М. Гр... лова, автолавкын шофер ... Полухин, тэрэнэй нүхэр В... Полухина гэгшэд хуби... ехээр оруулна. Эдэ нүхэ... хододоо совхозойнгоо ма... дай урда концертнүүдые ... руулжа, олоной магтаа... хүртэдэг байна.

«Знание» бүлгэмэй гэш... совхозой директор Ц. Ж. ... рабдоржиев, ажахын ах... агроном Н. Н. Халматов, ... шанар Л. Ф. Муруева, Г... Жалсанова болон бусад ... лын малшадта һонирхолтой ... цинүүдые уншадаг, хөөрэ... нүүдые үнгэргэдэг юм.

Хонишод, малшадта ... ажахыда зорюулагдаһан ... нирхолтой кинофильмнүүд ... руулагдадаг, нютагай ту... шүүлдэ зорюулагдаһан ра... дамжуулга долоон хоног ... ридэ үнгэргэгдэдэг заншал... болонхой.

Ниитын адууһа малай ... жэлгын үедэ соёлшодой ... шанарай, элүүрые хамгаа... шадай, лекторнүүдэй ... һайнтайгаар хүдэлһэнэй ... хонишод, малшаднай энэ ... рюусалгатай хаһаяа ... татайгаар түгэсхэһэн, ажа... үндэр дүнгүүдые туйла... байна.

Зунай үедэ малшадые, ... нишодые, механизаторнууд... үбһэ хуряалгада хабаада... дые бүри һайнаар ханга... һэн зорилго бидэнэй урда... бигданхай.

Удинск болон Баруун-... сууртайн агитбригадану... гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ ... цертынгээ программын... шэнэлжэ, хонишодой ... ород, буряад, татар ар... дуунуудые гүйсэдхөө, ... наада харуулаа.

Һалын үдэрнүүдтэ Таб... Шара-Булаг гэжэ газар... та ажахынгаа олон ... хурьгадые харууһалжа ба... үхибүүдэй ажалай ба амар... тын лагерьнуудай гэшүү... концерт наада харуул... ошохонь. Тиихэтэй хамта ... нидой нооһо хайшалалгын ... рюусалгатай үедэ эндэ ху... жэ ябаһан хүбүүд, басаг... мүн лэ наада табихаар ... лэнхэйбди.

Үдэр бүхэндэ эрхим ... эршэтэ ажалаараа суурь... жа байһан хонишод, мал... даа соёлой талаар гүйсэд... наар хангаха гээшэ бид... нангин уялга ха юм.

Б. ЦЫДЫПОВ,
Үдын соёлой комплекс... директор.

РСФСР-эй АРБАДАХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДОЛООДОХИ СЕССИ

АРАДАЙ АША ТУҺА—МАНАЙ УГ ЗОРИЛГО

даагүй байһаар. Һалбарнин худэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхахаар хараалагдаһан хэмжээнүүд тухай үгэ хэлэгшэ тогтобо.

Совет хүнүүдэй хэрэглэмжэнүүдые бүри дүүрэнээр хангаха зорилгонуудые шиидхэхын тула хүн бүхэнэй харюусалгатай байһые бидэ, хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд, мэдэрдэг байнабди, гэжэ Ивантеевскэ Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ үйлэдбэриин трикотажна нэгэдэлэй (Московско область) оёдолшон-мотористка депутат **Т. В. Осовская** хэлээ. Юуб гэхэдэ, манай хүдэлмэриин шанар хүнэй сэдьхэл бодолдо нүлөөлдэг ха юм. Тиимэһээл бидэ хүн зоной үргэнөөр хэрэглэдэг һайн эд бараа элбэг ехээр гаргахые оролдонобди. Ажалаа эмхидхэлтын ба урмашуулгын бригадна арга хүдэлмэрэе һайжаруулхадамнай туһална.

Түсэблэлгын зургаанууд худалдан абагшадай эрилтэнүүдые хараадаа һайнаар абанагүй гэжэ үгэ хэлэгшэ шүүмжэлээ.

Россин Федерацида арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилдэг һалбаринуудые, худалдаа наймаае хүгжөөхэ, тэдэнэй хоорондохи холбоое наринжуулан һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ гээд РСФСР-эй худалдаа наймаанай министр депутат **В. П. Шиманский** хэлэбэ. Гэбэшье эд бараанай эрьесын түсэб дүүргэгдэнэгүй. Эд бараанай нөөсэнүүд түргөөр урганa, харин хүн зон хэрэгтэй юумэеэ худалдан абажа шаданагүй. Һайн шанартай эдлэл хэрэгсэлнүүдээр дэлгүүрнүүдые хангахын тула нэмэлтэ хэмжээнүүд абтаһхай. Урьһаламжын гуримаар худалдаа наймаа хэлгэ үргэдэнэ. Магазинуудай хүдэлмэриин гурим шэнээр харагдажа үзэгдөө, бусадшье хэмжээнүүд абтаа. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрые наринжуулан һайжаруулха, худалдаа наймаанай түрүү аргануудые бүри үргэнөөр хэрэглэхэ эрилтэ худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ табигдана.

Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ арадай депутадуудай Соведүүд бүри эдэбхитэй үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Депутадууд: КПСС-эй Свердловско обкомой секретарь **В. М. Манюхин**, Хойто-Осетиин АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **М. Г. Цагараев**, арадай депутадуудай Волгоградско областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ **В. А. Грибанов**, КПСС-эй Омско горкомой нэгэдэхи секретарь **Е. А. Норка**, арадай депутадуудай Брянска областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **И. Я. Поручиков** гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

Е. Ф. Карпова түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Сессиин зүблэхэ зүйлдэ табигдаһан гурбадахи асуудалаар тогтоол депутадууд нэгэн дуугаар баталан абаба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй гэр байрын-коммунальна ажахын ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комиссиин түрүүлэгшэ **И. Н. Пономарев** РСФСР-эй Гэр байрын кодексын проект тухай элидхэл хээ.

Россин Федерацида гэр байра барилгын ехэ программа бэелүүлэгдэнэ гээд тэрэ хэлэбэ. 60 миллион шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра жэл бүри ашаглалтада оруулагдадаг. Гүрэнэй, ниитын ба кооперативна гэр байрын фонд 1 миллиард 300 миллионһоо дээшэ дүрбэлжэн метр болоо. Энэнь 1965 оноймхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ юм. Гэр байра барилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тухай һанаагаа табиха зуураа, парти, правительство гэр байрын Хуулиие хүгжөөлгэдэ ба наринжуулан һайжаруулгада ехэ анхаралаа хандуулдаг юм. 1981 ондо баталагдан абтаһан ССР Союзай ба союзна республиканuудай гэр байрын Хуулиин үндэһэ һуури дотор СССР-эй Верховно Совет гэр байрын Хуулиин эгээл шухала юрэнхы дүримүүдые тодорхойлһон байгаа. Эдэ дүримүүдые хүгжөөхэ, тодорхойлхо гээшэ союзна республиканuудай гэр байрын кодекснуудай зорилго болоно.

РСФСР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан РСФСР-эй Гэр байрын кодексын проект СССР-эй болон РСФСР-эй Конституцинуудаар батадхагдаһан эрхэтэдэй гэр байра абаха эрхые хангалгада шэглүүлэгдэнхэй, ССР Союзай ба союзна республиканuудай гэр байрын Хуулиин үндэһэ һууритай зохилдуулагдан бэлдэгдэнхэй. Мүнөө хүсэндөө байгаа Хуулиин нормонууд проект дотор сахигдаһхай. Ниитын хиналта доро гэр байра зүбөөр хубаарилгые хангаха, гэр байрын фондые хэрэглэлтые һайжаруулха ба бүрин бүтэн байлгаха, гэр байрын харилсаануудай Хуулиие бэхижүүлхэ талаар гэр байрын Хуулиие наринжуулан һайжаруулгада шэглүүлэгдэһэн шэнэ дүримүүд проектдэ оруулагдаа.

Россин Федерациин гэр байрын Хуулиин зорилгонууд проект дотор найруулагдаа, гэр байрын харилсаае гуримшуулха талаар РСФСР-эй ба автономито республиканuудай эрхэ мэдэл хизаарлан тодолгдоо, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй этигэмжэ түлөөлэлгэ, республикын гэр байрын фондын бүридэл ба тэрэниие залан хүтэлбэрилхэ гурим тодорхойлогдоо юм.

Гэр байрын фондые ашаглалгые, тэрэниие бүрин бүтэн байлгаха хэрэгые гүрэнэй зүгһөө хинаха зорилгонууд проектээр тодорхойлогдоно. Гүрэнэй болон ниитын гэр байрын фондын, мүн гэр байра барилгын кооперативуудай гэрнүүдтэ тогтоогдоһон гуримаар байра абажа, болзоргүйгөөр ашаглан хэрэглэхэ талаар эрхэтэдэй эрхэ батадхагдана. Хуулиар хараалагдаһан гуримһаа гадуур кодексын проектээр тогтоогдоһон гол ёһын үндэһөөр хэншье эзэлжэ байһан гэр байраһаа гаргагдаха гү, али гэр байра ашаглаха эрхэһээ хаһагдаха ёһогүй. Эрхэтэдые гэр байраар хангалгын, тэдэниие ашаглалгын гурим, энээнтэй дашарамдуулан, гэр байраяа һайжаруулха шухала хэрэгтэй болоһон эрхэтэдэй байра байдалые мэдэрхэ үндэһэ һууринууд тодорхойлогдоо.

Гэр байрын асуудалые шиидхэхэдээ, «бусад аша туһадал адли, гэр байра хубаарилгыншье үнэн зүб байлгые хангаха, тусхайлбал, хүнэй ямараар хүдэлдэг байһые хараада абаха хэрэгтэй» гэжэ нүхэр Ю. В. Андропов КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум дээрэ онсолон тэмдэглээ һэн. Энэ захяа заабаринь РСФСР-эй Гэр байрын кодексын проект дотор найруулагданхай. Жэшээнь, гэр байра абалгын ээлжээн эрхэтэдые бүридхэлдэ оруулжа, гэр байра абаха списогто оруулһан сагһаа тодорхойлогдохо байна. Гэхэтэй хамта түбхын түрүүндэ гэр байра абаха эрхэ зарим эрхэтэдтэ олгогдохо зэргэтэй.

Социальна хүгжэлтын талаар республикын түйлаһан ехэ амжалтануудые элирхэйлэн харуулдаг нэгэ хүндэ 12 дүрбэлжэн метр талмай олгохо гээшэ кодексын проектын шухала дүрим болоно. Гэбэшье республикын арга боломжонуудые хараада абажа, эрхэтэдтэ байра үгэхэ үедэ гэр байрын талмайн хэмжээе энэ нормотой адлирхуу байхаар тогтоохо эрхэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ олгохо.

Гэр байрын асуудалые шиидхэлгэ байрын гэрнүүдые барилгатай нягта холбоотой байна гэжэ элидхэлшэ үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. Байрын гэрнүүдэй ба социально-ажаһуудалай объектнүүдэй барилга хаа хаанагүй хангалтатай һайн гэхын аргагүй гэжэ тэрэ тэмдэглээ. 1981—1982 онуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлдэ байдаг ажахыда гүрэнэй капитальна һомололгонуудай ашаар байрын гэрнүүдые барижа, ашаглалгада оруулалга оройдоол 91 процентээр дүүргэгдээ. КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, гэр байра, социально-ажаһуудалай объектнүүдые бариха түсэбүүдые заабол дүүргэхыень хангаха, тэдэниие хурдан түргэнөөр ашаглалгада оруулха, барилгын шанарые һайжаруулха шухала.

Гэр байрын фондые бүрин бүтэн байлгалга, тэрэниие ашаглалгые, заһабарилгые хангалгын асуудалнуудтай холбоотой. Кодексын проектын дүримүүдтэ үгэ хэлэгшэ саашадаа дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

РСФСР-эй Гэр байрын кодексые баталан абалга эрхэтэдэй гэр байраар хангагдаха эрхэнүүдые сахин хамгаалгые шангадхаха, гэр байрын фондо гамтайгаар хандаха, гэр байрын асуудалые шиидхэхэ арга олгохо байна гэжэ элидхэлшэ түгэсхэлдөө хэлээ. Энэ хадаа Советскэ Союзай Коммунис партиин социальна политикын гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

КПСС-эй Воронежско обкомой секретарь депутат **А. Г. Шумейко** үгэ хэлэхэдээ, областиин ажалшадые гэр байраар хангалгые саашадань һайжаруулгын асуудалнуудта тогтоһон байха юм. Гэр байрын фондые ашаглаха, бүрин бүтэн байлгаха, энэ хэрэгтэ үргэн олониитые хабаадуулха талаар ехэ хүдэлмэриин хэгдэжэ байһан тухай тэрэ хөөрөө. Предприятинуудые һэльбэн шэнэлхэдээ, гэр байра барилгын асуудалые һулаар шиидхэдэг хэдэ хэдэн министерствэнүүдые, албан зургаануудые тэрэ шүүмжэлһэн байгаа. Тиихэдээ тэрэниие нютагай Соведүүдтэ даалгажархидаг байна.

Мүнөөдэр зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан Гэр байрын кодексын удха шанарые сэгнэхэ гээшэ хүшэр бэрхэшээлтэй гэжэ Саратовска дамжуулан абалгын —хүсыень ехэдхэлгын лаампануудай заводой хабсаргагша, депутат **Н. И. Левушкина** мэдүүлбэ. Манай хүсэлэл оролдолгонуудай буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргаха бэшэ, харин ажалшадай һуудал байдалые саашадань һайжаруулха тухай зорюулагданхай байһыень энэ баримта бүхы дэлхэйдэ бата найдамтайгаар харуулна.

Удаан саг соо үнэн сэхээр предприятида хүдэлһэн ажалай түрүүшүүлдэ, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта нэн түрүүн гэр байра олгохые хараалһан шэнэ кодексын дүримые депутат һайшаагаа.

Арадай депутадуудай Казанска городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ депутат **А. И. Бондаренко** үгэ хэлэбэ. Татарай АССР-тэ гэр байра ба социально-ажаһуудалай объектнүүдые барилгын хэмжээнүүд тухай хөөрэхэдөө, үйлэдбэридэ хабаагүй һалбаринуудта, мүн өөһэдын гэр байрын фондгүй эмхинүүдтэ хүдэлдэг эрхэтэдые гэр байраар хангалгын асуудалнуудта онсолон анхаралаа хандуулһан байна. Барилгын индустриие хүгжөөхэ, коммунальна албаниие наринжуулан һайжаруулха шухала гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн проект социальна ба политическэ ехэ удха шанартай, манай республикын хүн бүхэнэй аша туһада хабаатай байна гэжэ РСФСР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын министр **Ф. В. Попов** мэдүүлээ. Гэр байрын фондые ашаглалгые, бүрин бүтэн байлгые һайжаруулха талаар эрхэтэдэй, ниитын эмхинүүдэй үүргэ тухай шухала дүримүүдые гэр байрын кодекс дотор батадхалга хүтэлбэрилгын ниитын түхэл шэнжэнүүдые саашадань хүгжөөлгэдэ горитой нүлөө үзүүлхэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Рыбинскэ мотоор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй (Ярославска область) генеральна директор депутат **И. Ф. Дерунов** трибунада гарахадаа, тогтууритай һайн ажалша коллективые байгуулха талаар ямар хүдэлмэри хэһэн тухайдаа хөөрэбэ. Болбосон һайн гэр байраар предприятиин хүдэлмэрилэгшэдые хангалга хадаа мэргэжэлтэдэй ажалһаа гаралга, оролгые хороолгын шалтагаануудай нэгэниинь болоно. Хангалгын түгэс комплекстой байрын гэрнүүд эндэ ажахын аргаар баригдана.

РСФСР-эй гэр байрын кодексые баталан абалга хадаа хүдэлмэришэ хүн тухай Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй хандуулһан анхарал оролдолгын шэнэ гэршэ жэшээ болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Үгэ хэлэгшэд кодексын проектые һайшаагаа.

РСФСР-эй Гэр байрын кодекс болон тэрэниие хүсэндэнь оруулалгын гурим тухай тогтоол нэгэн дуугаар баталагдан абтаба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай асуудалые депутадууд хаража үзэһэн байна. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Х. П. Нешков** элидхэл хээ. Зохихо хуулинууд болон тогтоолнууд баталагдан абтаһан байха юм.

Энээгээр РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй долоодохи сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭР—СОВЕТ ЗАЛУУШУУЛАЙ ҮДЭР

МАНАЙ НЭРЭ ХҮНДЫН ХЭРЭГ

...-эй XXVI съездын ...н зорилгонуудые ...атайгаар шиидхэжэ ... республикымнай ...д Буряадай АССР-...уулагдаһаар 60 жэ...э ажалай болон по...кэ ехэ дэбжэлтын ...байдалда угтажа бай-...

...олнкын хүбүүд, ба...арбан нэгэдэхи та...лэй даабаринуудые ...атайгаар дүүргэхын ...мсэхэ зуураа, ойн бая...дэлэлдэ дэлгэрһэн ...элөөндэ хубитаяа ...ахые эрмэлзээ. «Рес...н ойдо—залуушуу...шагай ажал» гэһэн ...ро комсомолой бүхы ...цинуудта социалис ...н үргэнөөр дэлгэр...на. Энэмнай ёһо...алай вахта болон

...дай АССР-эй байгуу...р 60 жэлэй ойн он...шанарые тэмдэглэн, ...эй обкомой бюро энэ ...индэ Ленинскэ ком...нэрэмжэтэ нарин ...комбинадай Л. Абе...даадаг нооһо илгаг...комсомол-залуушуу...гадын коллективэй, ...совхозой комсо...болон залуушуулай, ...районой Горхоной ...ргуулиин һурагша...убликын ойн бая...тэй солотойгоор уг...лөө ажалай вахтада ...тухай үүсхэлые һай...жэһэн байна.

...үсхэлнүүд респуб...мсомолой бүхы ор...нуудта үргэнөөр ...һэн. Тиигээдшье ...энэй хэлэһэн үгэ ...эн хэрэг хоёрой ...алгасаанай солоо...андань баясамаар.

...еровагай бригадын ...йн хүндэлэлдэ аба...алис уялгаяа öсе...йн 29-дэ хоёр жэл ...ын түсэбтэ дааба...ргэһэн тухайгаа ...Ажалай эрхим жу...бүхэнэй үндэр ха...хадаа энэ амжал...үндэһэниинь боло...

...эй совхозой комсо...болон залуушуул, ...дунда һургуулиин ...малай үсэлжэлгын ...шадта ходо ошожо, ...шадаг, хөөрэлдөө ..., концерт таби...байрануудые за...садаг, улаан булан...эгдэдэг байгаа. ...Хүдөө ажахын энэ ...кампаниие амжал...үнгэргэлгэдэ тэдэ...һан хубита яһала ...ээшэ.

...областной комсомо...изаци 128 мянга ...үүдтэй, 1600 эхин ...инуудтай. Хойто... Улаан-Үдын, Ка... Мухар-Шэбэрэй, ...районуудай, ...авиационно ... ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын нэгэдэлэй, Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай комсомолой организацинууд эдэбхитэй ажал ябуулгаараа шалгарна.

«Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ—залуушуулай габшагай ажал, эрхим мэдэсэ, эдэбхи ба оюун бэлиг» гэһэн уряа доро республикын 100 мянга гаран залуу үетэнэй хүсэн нэгэдэн зангидагданхай. Үйлэдбэриин залуу түрүүшүүл комсомолой зэргэдэ олоороо жагсана. Ингэжэ областной организациин хүсэн бүри ургана, хүдэржэнэ, бэхижэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ республикын комсомолшууд болон залуушуул эдэбхитэйгээр хам оролсонхой. Залуушуулые хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хабаадуулга, хүдөө нютагта түбхинүүлгэ, мал ажалые шефтээ абалга, малай бата найдабаритай тэжээлэй үндэһэ һуури табилга, ажалай шэнэ, түрүү эмхидхэл нэбтэрүүлгэ хадаа комсомолой организацинуудай бэелүүлхэ гол шухала хэрэгынь болоно.

Мүнөө үедэ республикын хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ 27 мянган хүбүүд ба басагад ажаллана. Тэдэнэрэй 22 мянганиинь ВЛКСМ-эй гэшүүд. Малшадаар 8 мянга шахуу, механизаторнуудаар 6 мянга шахуу залуушуул хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэрэй 1920-ниинь һаалишад, 1109-ниинь хонишод.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй тоо һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гуша гаран процентээр олон болоо. Малшад, механизатор-комсомолшуудай тоо улам олон боложо байна. Колхоз болон совхозуудта саг үргэлжын 300 шахуу комсомол-залуушуулай бригада, звенонууд хүдэлнэ.

Ойн баярай жэлдэ хабарай тарилгын хүдэлмэридэ 5 мянга гаран залуу ажалшад габшагайгаар хүдэлһэн байна. Комсомол-залуушуулай 467 коллективүүд эмхидхэгдээ һэн. Тиихэдэ саг үргэлжын комсомол-залуушуулай 62 коллективэй 43-ниинь мүнөө—ажалай эмхидхэлэй хамтын подрядай гуримда оронхой юм. Энэ түрүү арга дүршэлэй удха шанар тухай эндэ дурдаһанайшье үлүү. Бүгэдэндэ мэдээжэ хэрэг.

1983 оной хабарай тарилгын хүдэлмэриин үедэ бригадна подрядта ороһон Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой Владимир Багуловай, Хоринн районой «Георгиевский» совхозой Олег Катинай болон бусадай даадаг бригаданууд габшагайгаар ажаллаһан солотой.

Залуу хонишод республикынгаа ойн баярай һаиндэрые ажалай һайн бэлэгтэйгээр угтаба. ВЛКСМ-эй XIX съездын делегат Дамбиновай даадаг Хурамхаанай районой Уланхаанай совхозой комсомол-залуушуулаи хонишодой бригадын коллектив энэ жэлдэ 100 эхэ хонин оухэнһөө 111 хурьга түрүүлжэ, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээд байна. Иимэ солотоной зэргэдэ Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхозой Баир Эрдынеевэй, «Забайкалец» совхозой Иван Овчинниковай, Загарайн районой «Дружба» совхозой Нима Олзобоевой болон бусадай даадаг комсомол-залуушуулаи коллективүүд ороно. Зэдын районой комсомол-залуушуулай 9 бригадын хонишод «зуутан» гэһэн солотой болобо.

Республикын байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан, ВЛКСМ-эй областной комитедэй нэрэ дээрэ ажалай амжалта түйлаһан тухай мэдээсэлнүүд комсомол-залуушуулай коллективүүд, ажалша хүбүүд, басагадһаа орожол байна.

Жэшээнь, Кабанскын районой Байгалай модоной баазын Владимир Ширкинэй бригада 63,3 кубометр модо буулгахын орондо 86 кубометр буулгаад байнабди гэжэ мэдээсээ. Оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй Бабушкинай филиалай Наталья Бутаковагай даадаг оёдолшодой звено түсэбөө ходо 120-һоо дээшэ процент дүүргэдэг байна.

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай аппаратно-ээрэлгын үйлэдбэриин Евгений Пыкинэй ба Валентина Козулинагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай звенонууд һайн үрэ дүнгүүдые түйлана. Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй электромашинна ба аппаратна цехүүдэй Александр Мильванцевай, Виктор Чикишевэй даадаг бригаданuудай ажалай амжалта ехэ.

Залуушуулай ажалай амжалта ехэшье, арьбаншье, Зүгөөр энэ түйлаһаараа сэдьхэлээ амаруулха ямаршье эрхэгүйбди. Шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутуу дундануд манай ажалда олон.

Эдэ бүгэдэ арадай удха шанартай хэрэг бэелүүлгын эхин манлайда жагсахыень партимнай комсомолые уряална.

Ехэшье, харюусалгатайшье зорилгонууд маанадые угтажа байна. Республикын комсомолой организацинуудта КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй дүнгүүд үргэнөөр зүбшэгдэжэ эхилбэ. Партиин заабариие бодотоор бэелүүлхэ гээшэ комсомолой областной организациин гол зорилго болоно.

Л. БАРТУНАЕВ,
ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь.

ФОТО РЕПОРТАЖ

БУРГААҺАН моровоо табилуулһан хүбүүхэнэй хойноһоо гүйлдэһэн багашуул манай автомашиные ахижа гараха һанаатай. Зогсохо баатай болобобди.

— Фото-зурагыемнай буулгыт, — гээд, тойрошоһон хүбүүд, басагадые, холоһоо хараһан үетэниинь энэ үйлсэдэ сугларжа, бүришье шууятай, согтой зугаатай болошобо.

— Гансахан манай үйлсын ухибүүд гээшэ, — гэжэ энэ Хилгантын хүдөөгэй клубые даагша Светлана Цыремпилова тайлбарилна.

Хилганта — дүшөөд үрхэтэ айлтай. бишыхан һуурин юм. Мөөрөөшын совхозой отделени. Гол харгыһаа хажууда, город, районой түб Хяагтаһаа холо оршоһон, нэгэ үедэ юрэдөө мартагдаһан янзатай, одоол мухардаһан һуурин болоод байгаа бэлэй. Залуушуул нютагһаа заатагүй ехын газар мордохо дуратай боложо, имагтал наһатайшуул буусаяа сахижа үлэһэн, зарим гэрнүүдэй үүдэ, сонхонууд хабтагай модоор хадагдаха хэбэртэй һэн. Арбан жэлэй урдахи үерэй һүүлээр энэ һуурин һэргэжэ, саашадаа һалбаран ургаха юм гэжэ этигэхээр бэшэ бэлэй.

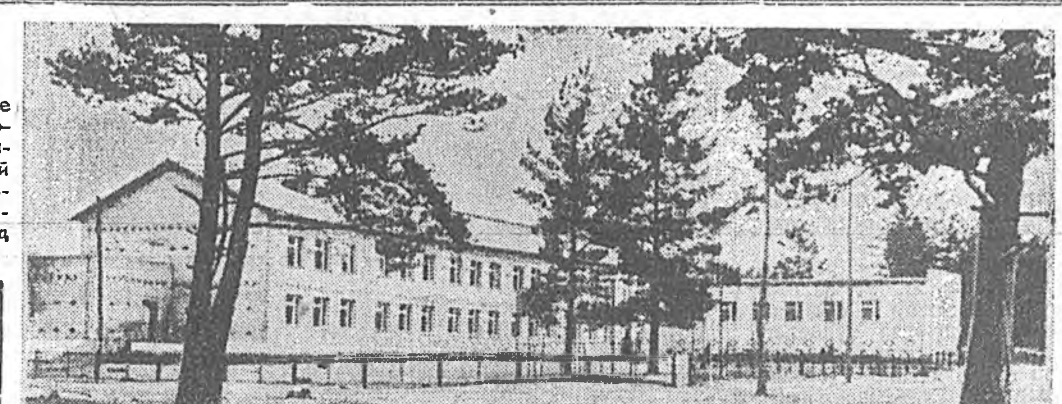
Харин мүнөө харан гэхэдэ, Хилгантада хаа хаанагүй барилгын шэнжэ тэмдэгүүд үзэгдэнэ. Шэнэ гаражай һуурие тойрон ябталаатай хирпиисэнүүд, нүгөөдэ үйлсэдэ үндыжэ байһан томо байшангай хажуугаар зомгооһон, хюреогэй хибэдэһэн, тэндэһээ холо бэшэ барилгын модонууд буулгаатай харагдана.

— Мандашье — түлишэ, — гэжэ зомгооһо хормойлһон хүгшөөдэйн хэлэһэниинь ямаршье тайлбариһаа ойлгосотой байба.

— Нэгэн, хоёр, гурба...— долоо, найма, — гэжэ хургаа даран, совхозой директор Петр Ильич Гаврилов Хилгантын шэнэ үйлсын хоёр квартиратай гэрнүүдые тоолоно.

Тоо томшыень сээжээр мэдэхэшье һаа, зорюута һамаран, бидэнэрэй урда омогорхоно ха юм. Омогорхохо эрхэтэй — совхозой дирекци ажалшадайнгаа байра байдалые һайжаруулха, барилга ехээр хэхэ, тосхон һууринуудаа болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна.

— Энэ үйлсэдэ гол түлэб залуушуул түбхинэжэ байнабди. Залуу бүлэ бүхэн багашуултай боложо, баярлан байхадаа, энэ үйлсэдөө «Жаргалай үйлсэ» гэжэ нэрэ үгөөбди, — гэжэ совхозой жолоошон Александр Цыремпилов хэлэнэ.

«ЖАРГАЛАЙ ҮЙЛСЭ»

Хэрбээ отделенидээ иимэ ехэ барилга эрхилжэ байгаа һаа, совхозой түб Мөөрөөшэ һууриндахи гэрнүүдтэ бүри соргоор уһа дамжуулдаг болоһон байха юм. Һүүлэй табан жэлэй туршада нарһата ой руу зурыһан шэнэ үйлсэнүүд саашаа үргэлжэлһөөр. Хирпиисээршье, модооршье баригдаһан байшангууд илгаагүй — барандаа болбосон түхэлтэйгөөрөө хото городой байдалда дүтэлүүлэгдэнхэй. Соргоор уһан дамжуулагдана, батарейгээр дулаасуулагдана, газаашье гарангүй байхада болоно — канализаци бии ха юм.

Һүүлэй үедэ хорин хоёр иимэ байра ашаглалгада үгтэжэ, гол түлэб залуу бүлэнэр шэнэ гэрнүүдые толлоһон байха юм. Залуу малшан Пурбо Доржиев, жолоошон Александр Швец, механизатор Виктор Цырендондоков, хүдөө ажахын институт һая дүүргэһэн В. Дабадоржиев болон бусад һайжаруулагдамал квартиранuудта түбхинэнхэй. Айл бүхэн зөөри бараагаар баян —телевизор, стенкэ гэхэ мэтэнүүд. Газаагаа мал, гахай бариха хото хашаануудтай, огородтой.

Түрэл нютагһаа мордожо, Улаан-Үдэдэхи заводто хүдэлжэ байһан Алексей Батомункуев гэдэргээ бусажа, Шэрнин эсэгынгээ буусада байра байдалаа заһаад, совхоздоо механизатораар хүдэлжэ байна.

— Жэл бүри 4—5 залуушуул нютагтаа үлэнэ, сэрэгэй албанһаа бусахадаа заатагүй совхозой дирекцидэ мэдүүлгэ бэшэнэ, — гэжэ директор П. И. Гаврилов урматайгаар хэлэнэ, — Совхозой залуу гэшүүд бүхэндэ туһаламжын 200 түхэриг, үхэр абаха дуратай хадань — 300 түхэригэй ссуда, мүн шэнэ квартира үгэхэ гэжэ оролдонобди.

Иимэ анхаралые мэдэрһэн залуушуул гадуур жаргал бэдэрхэеэ, хулжажа арилхаяа болинхой. Жэшээлхэдэ, мүнөө Мөөрөөшын совхозой комсомолой эхин организацида 84 гэшүүн гэхэ гү, хүдэлмэришэдэй гурбанайнь нэгэ хуби болоно.

Мөөрөөшэ тосхоной түхэл шарай танигдашагүйгөөр хубиланхай. Тосхоной тэг дунда сайбар шулуугаар баригдаһан хоёр дабхар мантан байшан харагдана. Энэ дунда һургуулида 300 шахуу үхибүүд һурана. Арбадахи класс мүнөө жэл дүүргэхэ хүбүүд, басагад хуби заяагаа тэрэл ажахытаяа холбохо дуратай байһан тухайгаа мэдүүлээ юм. Һургуулиһаа хойшо магазинуудай шэнэ байшангууд, хүдөөгэй шэнэ клуб, столово. Мөөрөөшын түб талмайн ерээдүйн шэнжэ түхэл эндэ тухайлагдана. Силикатна боро хирпиисэнүүд энэ талмай дээрэ буулгагданхай харагдана. Албан зургаанай түбэй барилгын хүдэлмэри эхилбэ гээшэ. Зүүн-урагшаа шэнэ үйлсэнүүд зурына. Нэрэнүүдшье үшөө олгогдоогүй — «Ой соохи үйлсэдэ шулуун байшангай хоёрдохи залгаа —минии квартира» гэжэ айлшадтаа директор гэрээ заана.

Хэдэн жэлһээ Мөөрөөшын түхэл шарай бүришье ехээр хубилха зэргэтэй. Соёлой шэнэ байшан, хүүгэдэй комбинат, ажалшадай эрилтэ хангаха комбинадай филиал, байрын гэрнүүд гэхэ мэтэнүүд архитектурна онсо өөрын шэнжэтэй байха юм.

И. НАМСАРАЕВ,
А. ШОЙЖОЛОВ.
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Нютагай дунда һургуули. 2. Хилганта һууринда залуу бүлэнэр олон даа (эхир ухибүүдтэй Александр ба Светлана Цыремпиловтэн).

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

СССР—ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТЭМСЭЛШЭ

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй дүнгүүд, СССР-эй Верховно Соведэй сесси дэлхэйн олониитын ба хэблэлэй гол анхаралда байһаар. Хүн түрэлтэндэ бүхэдэлхэйн — түүхэтэ удха шанартай эб найрамдалай түлөө Советскэ Союз эдэбхитэйгээр тэмсэнэ гэжэ түрүү үзэлтэй хэблэл тэмдэглэнэ. Уласхоорондын байдалые һайжаруулха талаар КПСС-эй ба Совет гүрэнэй бата хараа шугамые залан сэхээр түлөөлжэ ябадаг Ю. В. Андроповые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын тушаалда һунгалга эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ шэнэ түлхисэ үгэнэ гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Ядерна буу зэбсэгүүдые үгы хэхэ тухай США-гай, Великобританиин, Франциин ба КНР-эй правительствануудта зорюулагдаһан уряае бүхы дэлхэйн арад түмэн үндэрөөр сэгнэбэ.

Уласхоорондын хэрэгүүдтэ совет хүтэлбэрилэгшэд харюусалгатайгаар, ушар ёһо ойлгодогоор хандадаг байна. Тиихэдээ эб найрамдалые сахин хамгаалха гэһэн КПСС-эй XXIV—XXVI съезднүүд дээрэ найруулагдаһан хараа шугамаар бата найдамтайгаар дабшана гэжэ **«Нойес Дойчланд»** (ГДР) бэшэнэ. Ю. В. Андроповые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын тушаалда һунгалга совет эб найрамдалта гадаадын политикын залан сэхэ, нэрэ хүндэ ехэтэй байһые элирхэйлэн харуулба. Эдэ үндэр ехэ уг зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө Ю. В. Андроповой эсэшэ сусашагүй, залан сэхэ тэмсэл бүгэдэндэ мэдээжэ юм.

«Эб найрамдалай түлөө залан сэхэ, эсэшэ сусашагүй тэмсэл—совет гадаадын политикын үндэһэ һуури мүн», «Ерээдүй байдал социализмда хабаатай», «Олон миллиард хүн зоной ухаан бодолой, зүрхэ сэдьхэлэй түлөө тэмсэл»—гэһэн гаршагууд доро Венгриин газетэнүүд Москваһаа абтаһан мэдээсэлнүүдые толилбо. «Нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэ дэлхэйн олониитэдэ гүнзэгы ехэ үүргэ нүлөө үзүүлээ,—гэжэ **«Непсабадшаг»** тэмдэглэнэ. — Тэрэнэй бата найдамтай, түбшэн дару үгэ Сагаан байшанһаа соностодог дай жүрөөдэһэн мэдүүлгэнүүдһээ тад ондоо байна».

«Империализмын зүгһөө уршаг түбэгэй тохёолдуулагдажа байһан эб найрамдалые хамгаалха хэрэгтэ социалис оронууд ехэ хубитаяа оруулха, политическэ ба экономическа ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар тэдэнэй холбооё хүгжөөхэ ёһотой. Эгээл иимэһээ КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ, мүн совет парламентын сесси дээрэ эдэ шухала асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаһан байха юм», — гэжэ Польшын **«Трибуна люду»** газетэ бэшэнэ. **«Жолнеж вольности»**, **«Жиче Варшавы»** газетэнүүд Пленумэй, сессиин материалнуудые үргэнөөр толилһон байгаа.

Монголой **«Худулмур»** газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Хүн түрэлтэнэй хүгжэлтые сахин хамгаалхын түлөө, ажаябаха талаар хүнэй эрхые хангахын түлөө тэмсэл хадаа гол зорилгомнай болоно гэжэ совет коммунистнууд тоолоно. Тиимэһээ тэдэнэр бүхы ажал ябуулгаяа тэрэниие бэелүүлгэдэ зорюулна.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ШЭНЭ ХҮГЖЭМТЭЙ УУЛЗАЛГА

Шэнэ зүжэг. Шэнэ оперо. Шэнэ балет. Эдэ бүгэдэндэ бидэ хэдышье дадаһан һаа, нютагайнгаа авторнуудай шэнэ зохёолнуудые хүлеэн ядан, тон анхаралтайгаар хүлеэдэг гээшэбди. Энэ удаа Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай коллектив манай мэдээжэ композитор Бау Ямпиловай «Үхэлһөө үлүү хүсэтэй» («Сильнее смерти») гэжэ шэнэ оперые найруулан табижа, ниислэл хотынгоо ажалшадые баясуулба. Түрэл республикынгаа 60 жэлэй ойн баярта бэлэг болгон, суута хүгжэмшэмнай энэ ехэ захатые бүтээбэ ха юм.

...XVIII зуун жэлэй эхин. Хаанта Россиин зүүн урда заха хизаарта ажаһууһан буряад хүн зоной ажабайдал, ород арадтай тэдэнэй харилсаа холбоон, хани барисаан тушаа энэ зүжэг, түүхэһээ үндэһэлэн хөөрэнэ. Тэрэ үедэ Россиин гүрэнэй урда хилэнүүд тодорхойлогдожо байгаа. Граф Савва Рагузинский түрүүтэй ород гүрэнэй түлөөлэгшэд хоёр жэлэй туршада Хитад ороной түлөөлэгшэдтэй хэлсээ хэжэ, 1727 оной августын 20-до Росси Манжуур хоёрой хоорондохи хилэ тодорхойлоод, тусхай договор баталһан түүхэтэй. Хоёр ороной хилэ Бүрээ голоор гараха гэжэ баталагдаад, энэ договорнай Бүрээгэй гэжэ нэрэтэй болоо һэн гэжэ бидэ түүхэһээ мэдэнэбди. Тиимэһээ энэл үедэ болоһон үйлэ хэрэгүүд, буряад арадай нүүдэл ажаһуудал, ород арадтай нягта барисаатай байха гэһэн буряадуудай хүсэл эрмэлзэл, баяд ноёдой ааша, үгытэй ядуу малшадай харилсаан, инаг дуран тухай һонирхолтойгоор зүжэг хөөрэжэ үгэнэ.

Үгытэй, ажалша хүбүүн Даша, баян Бадмын басаган Янжима хоёрой инаг дуран, хуушанай харанхы барга ёһо заншалнуудые тэдэнэй буруушаалга, «хүсэ ехэтэй» баяшуулай тэрэ үедэ бэелүүлдэг элдэб аашануудта, хорото ябуулгануудта эрид эсэргүүсэлгэ эли тодоор харуулагданхай. Алта мүнгэнэй андалдаан болохоһоо арсаһан Янжима хариинхидай хорондо хүртэһэн инаг ганса Дашатаяа хамта энэ наһанһаа хахасана. Тиимэһээ энэ оперомнай инаг дуран үхэлһөө үлүү хүсэтэй гэжэ бидэнине батаар этигүүлнэ.

Оперын гол рольнуудые гүйсэдхэһэн РСФСР-эй арадай артист Дугаржап Дашиев (Даша), бэлигтэй залуу дуушан Дамдин-Сурэна Дашицыренова (Янжима) гэгшэд гоё һайхан хоолойтой, улам ургажа байгаа уран бэлигтэй байһанаа үшөө дахин эндэ харуулба. Илангаяа тэдэнэй аринууд болон дуэдүүд композиторай бэшэһэн, арадай гүн үндэһэтэй, гүнзэгы удхатай хүгжэмые харуулхаһаа гадна, гүйсэдхэгшэдэй дундаршагүй оюун бэлигые дахинаа гэршэлжэ үгөө.

Бадма баянай ролине гүйсэдхэһэн СССР-эй арадай артист Ким Базарсадаев бас бүдүүн хоолойгоороо, баримтатай үнэншэмэ наадаараа барагдашагүй баяр энэ үдэшэ театр соо һуугшадта асараа. РСФСР-эй габьяата артист Саян Раднаев Баш хаанай партиие дуулаба. Хаанай хатуу абари зан, хоротой, мэхэтэй ябуулгануудые, дээрэлхүү дэмы һанаашалгануудые тодо һонороор харуулжа шадаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Мүн лэ РСФСР-эй габьяата артист В. Буруев (Баир), Буряадай АССР-эй габьяата артист Н. Литвинов (Граф Рагузинский), Буряадай АССР-эй арадай артист Н. Панчуков (Цыден), Буряадай АССР-эй габьяата артист Б. Петюк (Прохор), Буряадай АССР-эй габьяата артист Г. Тушемилов (харуулшадай дарга), дуушан О. Аюрова (Башын һамган) —бултадаа һайнаар наадажа, дуулажа, зүжэгэй гол удхые элирүүлэн харуулха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита оруулаа.

Энэ оперые РСФСР-эй габьяата артист С. Будажапов найруулан табяа, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, уран зурааша В. Тевелев шэмэглэн гоёогоо. Хүгжэмэй талаар хүтэлбэрилэгшэд, дирижер — РСФСР-эй арадай артист И. Айзаковичай хүтэлбэри доро оркестр жэгдэ һайнаар, тодо һонороор хүгжэмынь гүйсэдхэһэн байна.

Игэжэ шэнэ оперын түрүүшын премьерэ амжалтатайгаар үнгэрөө, энэ байгшадай—хүгжэмдэ дуратайшуулай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа бшуу. Энэ түүхын үндэһэ баримтатай, түрэл нютагайнгаа намтарһаа һабагшатай, гүнзэгы удха шанартай хүгжэмтэ зүжэгые манай республикын ажалшадай һонирхон, һайхашаан харахань дамжаггүй.

П. ЛОПОЕВ.

ФЕСТИВАЛЬ УРИНА

«Магистралиин галнууд» гэһэн искусствын Бүхэсоюзна фестиваль манай республикада заншажа, һайхан һайндэр болонхой. Мүнөө жэлдэ үнгэргэгдэхэ фестиваль онсо удха шанартай. Юуб гэхэдэ, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярта энэ һайндэр зорюулагдана бшуу. Дуратай артистнуудтаяа уулзаха, һайхан дуу, хатартай золгохо арга боломжонуудые энэ фестиваль олгодог.

Республикымнай ойн баярта зорюулагдаһан һайндэртэ Росконцертын бэлигтэй артистнууд хабаадаха. Тэдэнэй дунда эстрадын артистнуудай бүхэсоюзна конкурсын лауреадууд Андрей Васильев, Александр Сулишевский, Валентина Савельева, Сергей Хромов болон бусад нүхэд уригданхай. Тиихэдэ Яхадай АССР-эй габьяата артист Олег Кирюшкин, РСФСР-эй габьяата артист Николай Соловьев, Бүхэроссиин конкурсын лауреадууд Наталья Вавра, Виктор Руденко, Москвагай фестивалиин лауреат гэгшэдэй бэлиг шадабари олондо мэдээжэ болонхой.

Иимэ фестивальнууд тусхай найруулгаар зохёогдодог. Тиимэһээ БАМ-ай барилгашадай бүхы эрилтэнүүдые харюулха гэһэн үг зорилго табигдадаг гээшэ ааб даа. Тиимэһээ элдэб олон жанрнууд харагшадай анхаралда дурадхагдадаг байна. Дуун, шүлэг, пароди (һажаан дууряалга), шог ёгто рассказууд, пантомима...

Эстрадын залуу артистнууд Сосон Анбашев, Ирина Сушина, Роберт Гурский, Виктор Чечерин, Владимир ба Геннадий Савельевүүд болон бусад нүхэд уран бэлигтээ харагшадые танилсуулха, Түбэй телевидениин дикторнууд Ангелина Вовк, Юрий Новеленов, конферансье Андрей Васильев, Рафаил Могилевский гэгшэд концертын программые хүтэлбэрилхэ.

СССР-эй арадай артист, Гүрэнэй шангай лауреат Анатолий Соловьяненко, РСФСР-эй арадай артист Лев Лещенко, бүхэсоюзна конкурсын лауреат Владимир Винокур гэгшэдэй номернуудые улаан-үдынхид хүлеэжэ ядаанхай.

Бүхэсоюзна конкурсын лауреат «Эолика». Бүхэроссиин конкурсын дипломант, «Контраст» гэһэн дуунай-инструментальна ансамбльнууд дуу, хүгжэмэй фестивальда хабаадаха. Фестивалиин программые Сергей Свенцинский найруулан зохёогоо. Уран зурааша Валерий Лысенко шэмэглээ. Энэ программада мүн Буряад оронойимнай уран бэлигтэн хабаадаха.

Фестивальда ерэхыетнай уринабди!

Г. КУЛАГИНА,
Буряадай гүрэнэй филармониин ахамад администратор.

БАЯРТА ҮДЭРНҮҮД

Үг залгамжуулан багшанарай мэргэжэл шэлэхэ гээшэ дэмбэрэлтэй бшуу. Түнхэнэй райондо ажаһуудаг Усольцевтоной бүлын 26 гэшүүд гэгээрэлэй хүдэлмэритэй хэр угһаа хуби заяагаа холбонхой. Бултанай багшаар хүдэлһэн жэлнүүдые тоолоходо гаргаа һаа, аяар 504 жэл болодог юм.

Москвада һая һонирхолтой уулзалга болоо. Үг залгамжуулан багшаар хүдэлжэ байһан бүлэнэрэй түлөөлэгшэд суглараа бшуу. Ороной олон ондоо зүгһөө ерэһэн гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд нэн түрүүн ниислэл хотын түүхын дурасхаалта газарнуудтай танилсаа. СССР-эй Гэгээрэлэй министерствэдэ, ВЛКСМ-эй ЦК-да болоһон уулзалгануудта багшанар хабаадаа, СССР-эй лётчик-космонавтнуудтай уулзаа.

Хэр угһаа багшаар хүдэлдэг Усольцевтоной бүлын гэшүүд соохоо «Ажалай габьяа» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэгээр Вера Михайловна Зверева, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй Грамотаар Софья Филипповна Усольцева-Лунина, Мария Ивановна Усольцева-Елисеева гэгшэд шагнагдаа.

С. ОЧИРОВА.

Оедолой үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй Бабушкиндахи филиалай коллектив уялга, даалгабаринуудаа гүйсэд бэелүүлдэг юм. Урагшаа һанаатай, эдэбхитэй бэрхэ оёдолшон О. Л. Якимова энэ филиалай хүдэлмэрине хүтэлбэрилдэг. Залуу оёдолшодые хүмүүжүүлхэ, мэргэжэлдэнь дүршүүлхэ талаар Ольга Лифановна ехэ оролдосо гаргадаг. Тиимэһээл кадрнуудые тогтонижуулха асуудал эндэ һайнаар шиидхэгдэнэ бшуу. Жэшээлхэдэ, Татьяна Кутилова техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргэмсээрээ эндэ хүдэлхөөр ороод, О. Л. Якимова болон бусадшье хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал доро мэргэжэлдээ дүршэһэн байна.

Мүнөө Татьяна Кутилова шанарай өөрын тамгатайгаар хүдэлдэг бэрхэ оёдолшодой нэгэн болонхой. Халаан бүринингөө даабарине тэрэ 130—140 процентээр дүүргэдэг. Нүхэр Кутилова—партиин гэшүүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Кутилова.

М. СУТУРИНАЙ фототекст.

УЛААН-ҮДЭ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн урдахана «Улаан-Үдэ хотын климат» гэһэн ном хэблэгдэн гаргагдаба. Промышленна томо предприятинуудтай, олон тоото хүн зонтой городой шэнжэ шарай, болбосон түхэл тухай онсолон эндэ хэлэгдэнэ. Байрын гэрнүүдһээ промышленна предприятинуудые ямар зайда барихаб, ногоорууллга хайшан гээд ябуулхаб гэһэн асуудал тон шухала гэжэ номой авторнууд тэмдэглэһэн байна. Эдэмнай хадаа городой ажахын хүгжэлтые зүбөөр түсэблэлгэдэ, эрхилэлгэдэ сэхэ хабаатай юм.

Үдэ, Сэлэнгын уулзуур дээрэ түбхинэһэн Улаан-Үдын оршомой физико-географическа шэнжэнүүд тухай тобшохоноор бэшэгдэнхэй. Метеорологическа албанай хүдэлмэрилэгшэдэй шэнжэлгэнүүд илангаяа һонирхолтой. Энэ талаар олон ондоо үедэ хэгдэһэн ажаглалтанууд согсологдонхой.

Жэлэй дүрбэн саг, хүйтэрэлгэ, дулааралгын онсо шэнжэнүүд тухай хөөрөөн уншагшадай анхаралые эзэлхэ. Агаарай температурын байдал, һалхинай хүсэн, шэглэл тухай тэмдэглэлнүүдтэ номой авторнууд онсо анхаралаа хандуулаа. Һарын туршада хэды шэнээн саһанай, бороогой ородог тухай эндэһээ мэдэжэ абамаар. Хүнэй бэеын элүүр энхэдэ сагай уларилай хубилалтануудай үзүүлдэг нүлөө тухай асуудал хүн бүхэнине һонирхуулна.

Энэ ном Гидрометеорологиин ба оршон тойрониие хинан шалгаха талаар Забайкалиин территориальна управлениин, Шэтын ба Улаан-Үдын гидрометеорологическа обсерваторинуудай хүдэлмэрилэгшэд хэблэлдэ бэлдээ.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

ФУТБОЛ. АМЖАЛТЫН АМТА ҮЗЭНГҮЙ...

Баруун Сибириин командануудтай наадаад, «Локомотив» Улаан-Үдэдэ бусажа, июниин 11 ба 15-най үдэрнүүдтэ өөрынгөө талмай дээрэ Ангарскын «Ангаратай» ба Эрхүүгэй «Звездатай» уулзаха ёһотой байгаа. Зүгөөр республикын ойн баяртай дашарамдуулагдан, БурАССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ стадионой шэнэлэн һэльбэгдэжэ байһан ушарһаа уламжалан, тэдэл уулзалгануудаа Ангарскда ба Эрхүүдэ үнгэргэхэ баатай болоо. Дурсагдагша хотонуудай командануудай манай Улаан-Үдэ наадаанай хоёрдохи дүхэригтэ айлшалха юм.

Хэр наадаба гээшэб?

Ангарскын «Ангарада» 1:5 гэһэн тоотойгоор алдаа. Энэ наадан тушаа тодорхойгоор хэлэһэнэйшье үлүү аабдаа, юуб гэхэдэ, уулзалгын дүн юунһээшье үлүүгээр талмайн эзэдэй хэр зэргэ бүлюу шадабаритай байһые гэршэлнэ ха юм.

Харин Эрхүүдэ наадахадаа, «Локомотивай» добтологшод шүүхэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа түрүүшын минутаһаа эхилжэ элирхэйлээ юм. Манай командын 22 наһатай добтологшо Александр Алферов хэды дахин талмайн эзэдэй хамгаалагшадые тухашаруулба. Эндэ һайнаар наадаһан «Звездагай» вратарь Семенов тохеолдоһон хэдэн аюулые зайсуулһан габьяатай. Түрүүшын хахадай дүүрэхэ багта мүнөөхил эдэбхитэй добтологшо А. Алферов наадаанай тоо нээбэ. Саашадаа манай командын футболистнууд һанаагаа амаршоо юм гү, али эршэ, хүсэ ядаа юм гү, мэдэхын аргагүй, эмхи, журамгүйгөөр наадажа, талмайн эзэдэй урда байжа үгөө шахуу. Энээниинь һамбаашалһан «Звездагай» гол хамгаалагша Николай Буторин хоёр бүмбэгэ «Локомотивай» ворота руу сохибо. Гурбадахинь арбан нэгэн метрэй ялын зайһаа дүй дүршэлтэй Виктор Подвеско оруулаа. Наадаанай һүүлшын минута хүрэтэр «Локомотивай» футболистнууд добтолбошье, үрэ дүн түйлаагүй. Тиигэжэл 1:3 гэһэн тоотойгоор ээлжээтэ удаа алдаба бшуу.

Тобшолон хэлэхэдэ, Улаан-Үдын «Локомотив» Баруун ба Зүүн Сибириин талмайнууд дээрэһээ амжалтын амта үзэнгүй бусажа ерэбэ ха юм. Тиигээд удаадахи уулзалгануудаа үнгэргэхэеэ «Алас Дурна зүг мордобо. Энэ хабарһаа хойшо олоһон юумэниинь гэхэдэ, ори гансахан очко. Нэмэхээ һанаар болёол ха даа...

А. ЖАЛСАНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо. РСФСР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй долоодохи сессиин тоосоон. «Манай залуу хэлээн» —түрүү бэшэг. «Республикын ойн баярта—эршэтэ ажал»—суглууһбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй материалнуудаар. «Хүсэ шадалаа гамнахагүйбди» —Д. Цыбиковэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Тэрэ холын он жэлнүүдтэ»—М. Мироновагай статья. «Шэнэ уулзалгын баяр»—А. Майоровой статья. Театр. Үхэлһөө хүсэтэй»—Т. Волынцевагай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 26-һаа июлиин 3 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 26
СОВЕТ ЗАЛУУШУУЛАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкадаа гарагты!» 9.55—«Родник». 10.25—«Будильник». 10.55—«Советскэ Союзда алба хэнэб!» 11.55—«Элүүр энхэ байлга»—эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.40 —«Үглөөнэй почто». 13.10—«Совет газар дээрэ уулзалга». 13.25 —«Хүдөөгэй час». 14.25 —«Дуунтай хамта ажаһуунабди» — киноконцерт. 15.10—«Ажабайдалай богоһо дээрэ». ПТУ тухай эрхим дамжуулгын бүхэсоюзна конкурсын нээлгэ. 16.10—«Хүгжэмтэ киоск». 16.45 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 17.45—«Таанадта, ветерануud»—хүгжэмтэ дамжуулга. 18.45—Уласхоорондын һонин. 19.30—19.45—Забһарлалга. 19.45 —«Ушастик» — мультфильм. 20.00—«П. И. Чайковский. «Хун шубуута нуур»—СССР-эй ГАБТ-ай фильм-зүжэг. 22.00—«Время». 22.35—Залуушуул эб найрамдалай жагсаалда. 00.15—һүүлэй һонин. (00.25 хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.00— Үхибүүдтэ мультфильмүүд. 12.00 —«Последний побег»—уран һайханай фильм. 13.30—Б. Басанговай нэрэмжэтэ Хальмагай гүрэнэй драмын театрай зүжэг.

Москва. 15.20—СССР-эй арадуудай зунай VIII спартакиада. Баскетбол. (Эрэшүүл). 16.00—«Весь мир в глазах твоих»—уран һайханай фильм. 17.05—«Одуванчик толстые щеки» «Василиса Микулишна»—мультфильмнүүд. 17.30 — «Жан-Кристоф»—олон серитэй уран һайханай телефильм. (7 сери). 19.00—«Хүн—газарай эзэн» 20.00—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 20.30—«Газар дээрэ, сэнхир огторгойдо, уһан далайда». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» «Василиса Прекрасная». 21.15—«Музейнүүдээр, выставкын заалнуудаар». «Эрмитаж» (4-дэхи фильм). «Эртэ урда сагай Грециин искусство». 21.45—«Ба... таршалгын замаар»—баримтата фильм. 22.00—«Время». 22.1... —«Свадьба с приданым» — уран һайханай фильм. 00.20— Баримтата телефильмнүүд (01.15 хүрэтэр).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55—М. Равель. «Фа-мажор» квартет». 10.25—«Ан амитадай аймагта». 11.25—«Печальный горн»—үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 12.45—Шэнэ һонин (12.50 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35—«Хүдөөгэй коммунистнуудай ажал хэрэгүүд». 16.20—«Капитан Немо» —гурбан серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 17.35—Һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 18.20 — «03» гэһэн кино-зураглал. 18.30 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Адресынь: телевидени». 18.50 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа. 19.10 — «Барилгашан» гэһэн программа. 19.40 —Киноочерк.

Москва. 19.50 — «Арадай аялга дуунууд». 20.00 — Мультфильм. 20.10 — «Хүн ажалаараа хүндэтэй». КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Социалис Ажалай Герой, «ЛенБАМстрой» трестын бригадир Л. Д. Казаков ба КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат «КамАЗ-ай» заһабарилагшадай бригадир Д. С. Баштанюк дамжуулгада хабаадаха. 20.40 — Л. Леоновой «Русский лес» романаар Ленинградай А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ драмын академическэ театрай «Приглашение к жизни» гэһэн фильм-зүжэг. 22.00 —«Время». 22.35 — Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Ород композиторнуудай романснууд». 13.15 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.50 —Мультфильмнүүд. 14.15 — «Ород хэлэн». 14.45 — «Стеклянные бусы» — уран һайханай фильм. 15.55 — Советскэ Союзда алба хэнэб». 16.55 — Шэнэ һонин. 18.20 — «Футболой шэнжэлэл». 18.50 — «Зураг бүхэндэнь — наран». 19.05 — «Манай саад».

Улаан-Үдэ. 19.50 — Со... носхолнууд. 20.00 — Барим... тата фильм.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.1... — Түбэй телевидениин бо... лон бүхэсоюзна радиого... Ехэ симфоническа оркестр... ба А. Юрловэй нэрэмжэт... республиканска академическ... ород хоорой капеллын кон... церт. 22.00 — «Время». 22.3... —«Человек в проходном дво... ре» — дүрбэн серитэй ура... һайханай фильм. (1-дэхи се... ри). 23.40— Эрдэм дэлгэрүүл... гын фильм. 24.00 — Футб... лоор СССР-эй чемпиона... «Черноморец» — «Жальги... рис».

ВТОРНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Концерт. 10.15 — « Приглашение к жизни» — фильм-зүжэг. 12.40 — Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.35 — «Капитан Немо» — гурбан серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 17.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. (буряадаар). 17.55 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.15 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо.

Москва. 18.45 — РСДРП-гэй II съездын 80 жэлэй ойдо. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Сэлэнгэ» — тележурнал. (буряадаар). 20.30 — «Хонишонтой уулзалга» — киноочерк.

Москва. 20.50 — «По середине Америки» —баримтата фильм. Авторынь В. С. Зорин. 22.00 — «Время». 22.35 — Грузиин ССР-эй Гүрэнэй габьяата симфоническа оркестрэй концерт. 23.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Торпедо» (М).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —Баримтата фильмүүд. 13.40 —«Эдиршүүлэй уран бэлиг». 14.10— Мультфильмнүүд. 14.40 — «Джульбарс» — уран һайханай фильм. 15.55 — Француз хэлэн. 16.25 — «Гоё һайханиие ойлгодог байхаар хүмүүжүүлгэ». 16.35—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Киноочерк.

Москва. 17.25 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 17.55 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлнүүдтэ, хайшан гэжэ һурганаб». «Гагнуургшад». 18.25— И. Брамсын романснууд.

Улаан-Үдэ. 18.45 — Соно... холнууд. 18.55 — Уран хёолой уншалга. 19.15 — Б... римтата фильм.

Москва. 20.00 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 20.25 Концерт.

Улаан-Үдэ. 20.50 — Киноочерк.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.... — Баримтата фильм. 21.30 «XIX зуун жэлэй ородо... скульптура. 22.00 — «Время». 22.35 — «Человек в проходном дворе» —дүрбэн сер... тэй уран һайханай фильм (... дохи сери).

СРЕДА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Залуу хүгжэмшэд». 10.15 — Баримтата фильмүүд. 10.45 —Мультфильмнүүд. 11.05 — «Аяншалагшадай клуб». 12.05 — «Уянгата дуунай концерт. 12.40— Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 16.05 — «Капитан Немо» — гурбан серитэй уран һайханай фильм (3-дахи сери).

Улаан-Үдэ. 17.10 — «Залуушуулда найдагдаа». 17.40 — Улаан-Үдын телестудиин «Шинии нэрэ — БАМ» гэһэн киноочерк.

Москва. 17.55 — «Буряад орон. Республикын үдэр» — баримтата фильм. 18.45 — Буряадай АССР-эй гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин концерт. 19.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.20 — «Дуулаябди, нүхэдүүд». 22.00 —«Время». 22.35 — Спортын һонин. 23.05 — «Юун? Хаана? Хэзээ?» гэһэн дамжуулга. 00.25 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.40 — А. Бородин. «2-дохи номерой квартет».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 —«Таанадта, түрэлхид». 13.30 —Немец хэлэн. 14.00 — «Ватага «Семь ветров» (дүрбэдэхи түүхэ) — «Кольцо». 14.45— «Сберегите башню» — уран һайханай фильм. 15.55 —«Багшада хүгжэмэй хэшээл». 16.50 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.55 — Киноочерк.

Москва. 17.10 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар».

Улаан-Үдэ. 17.55 — Соно... холнууд. 18.05 — «Хани б... рисаанай программа» — ... ноочерк.

Москва. 20.00 — Мульт фильм.

Улаан-Үдэ. 20.20 — Үх... бүүдтэ мультфильмнүүд.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.... — «Угай багшанар тух... очерк». 22.00 — «Время». 22.... — «Человек в проходном дв... ре» — дүрбэн серитэй ур... һайханай фильм (3-дахи с... ри). 23.40 — «Фортепиан... дуэт наадана». 24.00 — Фу... болоор СССР-эй чемпион... «Спартак» — ЦСКА.

ЧЕТВЕРГ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — Мультфильмнүүд. 10.25 — «Оризонт» гэһэн дуунай-инструментальна ансамбль наадаха. 20.50 — «СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент Н. А. Логачев һурагшадтай уулзаха. 11.30 — «В ансамбле с Рихтером» гэһэн дамжуулга. 12.35 — Шэнэ һонин (12.40 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.25 —«Совет уран зурагай искусство». Е. А. Кибрик. 17.15 — «Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 17.45 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. Улаан-Үдын студиин «Үшөө нэгэ үдэр» гэһэн киноочерк. 18.05 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.25 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. 18.50 — Киноочерк.

Москва. 19.00 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет». РСДРП-гэй II съездын 80 жэлэй ойдо. 19.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —Скрипкэ дээрэ наадагшадай концерт. 20.15 «Хүн, Газар дэлхэй, Юртэмсэ». 21.00 — Белоруссиин ССР-эй Гүрэнэй оперо, баледэй академическэ театрай «Щелкунчик» гэһэн зүжэг. 22.00— «Время» 22.35 — П. И. Чайковскиин «Щелкунчик» баледэй үргэлжэлэл. 23.35 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 23.50 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.20 — «Дохёогоо үгыт. горнистнар!». 14.05 — Мультфильмнүүд. 14.40 — Эрдэм дэлгэрүүлгын дамжуулга. 15.10 — Испан хэлэн. 15.40 — «Город принял» — ур... һайханай фильм. 15.55 —Ш... нэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Бари... тата фильм. 17.35 — Соно... холнууд.

Москва. 17.45 — Конце... 18.15 — «Залуушуулай ад... сууд». 18.30 — Фильм-ко... церт.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Бари... тата фильм.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.... — «Танай бэшэгүүдээр» хүгжэмтэ дамжуулга. 22.00 «Время». 22.35—«Человек ... проходном дворе»—дүрбэн ... ритэй уран һайханай фи... (4-дэхи сери).

ИЮЛИИН 1, ПЯТНИЦА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55— Баримтата фильм. 10.25 — «Би — мүнөөдэр ба үглөөдэр». 11.10 — «Старшая сестра» — уран һайханай фильм. 12.45 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 14.20— Москвада үнгэрһэн Буряадай АССР-эй литература болон искусствын үдэрнүүд тухай киноочерк. 14.55—Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй обкомой ба республикын Верховно Соведэй баярай суглаан. Һүүлэрнь «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.30 —«Ринчинотоной бүлын жаргал». 19.00—«Песня степей и гор»—фильм-концерт.

Москва. 19.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —Мультфильм. 20.20 — «Сова появляется днем»—уран һайханай фильм. (Итали). 22.00— «Время». 22.30— Венскэ опереттын артистнуудай концерт. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Динамо» (Тб).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.20 — «Свадьба с приданным» — уран һайханай фильм. 11.05 — Байгаали шэнжэлгэ. Бэшэгүүдтэ харюунууд. 11.35 — Хүхюун стартнууд. 12.20— «Поэзи». Э. Межелайтис. 12.50 «Шатарай һургуули». 13.20 — Англи хэлэн. 13.40—«Тайна горного подземелья» — үхибүүдтэ фильм. 15.05—С. Рахманинов. Хүгжэм.

Улаан-Үдэ. 15.45 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

Москва. 15.55—Шэнэ һонин. 16.10—«Канада» — кино-шэнжэлэл. 16.45 — Ород хэлэн. 17.15 — Түбэй телевидени... болон бүхэсоюзна радио... хүүгэдэй Ехэ хоорой конце... 18.00 — «Бурунди респуб... каар». 18.15 — Газар дээ... огторгойдо, далай дээр... 12.45. — «Залуушуулай ад... сууд».

Улаан-Үдэ. 19.45 — Үхибү... тэ мультфильмнүүд.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.... — С. Прокофьевой «Ромео ... Джульетта» баледэй хүгж... һөө хэһэгүүд. 22.00—«Врем... 22.30 — «Причал»—уран һ... ханай фильм. (1-дэхи ба 2-... хи сери).

СУББОТО, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время».

Улаан-Үдэ. 9.40 — Шэнэ һонин. 10.00 — Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэһээ һайндэрэй дамжуулга.

Москва. 13.05 — «Танай бэшэгүүдээр. Концерт». 13.35— «Энээниие таанад шадахат». 14.20—Арадай уран бэлиг тухай телепрограммануудай «һолонго» гэжэ уласхоорондын V фестиваль. Маврикия. 15.00 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.15—Вьетнамай Социалис Республикын байгуулагдаһан үдэртэ. 15.35—Вьетнамай «Залуу наһан» ансамбль дуулаха. 16.05—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 17.10 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 17.40 — «Большая поездка маленького машиниста» — үхибүүдтэ фильм (ГДР). 18.40—«9-дэхи студи». В. С. Зорин дамжуулгые хүтэлхэ. 19.40—«Несколько дней из жизни И. И. Обломова», — уран һайханай фильм. (1-дэхи ба 2-дохи хуби). 22.00—«Время». 22.30 — Болгариин эстрадын артистнуудай концерт. 23.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Минск) — «Динамо» (М). 00.45—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.15—Физкультура эрхилэгшэдтэ заабаринууд. 9.30 — «Причал» — уран һайханай фильм. 11.55—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 12.25 — Мультфильм. 12.55—Ростов-на-Дону хотын телестудиин программа. 13.55—«Снять фильм о Рине Зеленой»—фильм-концерт. 15.00—«Аяншалагшадай клуб». 16.00—«Илья Репин» баримтата фильм. 16.25 «Оперотой уулзалга». 19.3... «Элүүр энхэ байлга». 20.1... «Хүгжэмтэ киоск». 20.45 Уласхоорондын шэнжэл... 21.00 — «Амгалан нойрсог... багашуул!». 21.15 — СССР... арадай артист, СССР-эй Гү... нэй шангай лауреат, компо... тор Андрей Эшпайн зохё... нуудай концерт. 22.00—«Вре... мя». 22.30—К. Поляков. «... ренада для мамы»—теле-... жэг.

ВОСКРЕСЕНИ, 3
ДАЛАЙН БА ГОЛ МҮРЭНЭЙ ФЛОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Зарядкада зогсогты». 9.55 — «Я танцевать хочу» — фильм-концерт. 10.25 — «Будильник». 10.55 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.55— «Элүүр энхэ байлга». 12.40— «Үглөөнэй почто»— хүгжэмтэ дамжуулга. 13.10— Баримтата фильм. 13.25—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.25— «Хүгжэмтэ киоск». 15.10—В. Маяковский. «Владимир Ильич Ленин» — поэмэ. 15.40 — «Мүнөөдэр— далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр. СССР-эй далайн флодой министр Т. Б. Гуженко ба РСФСР-эй гол мүрэнэй флодой министр Л. В. Багров дамжуулгада хабаадаха. 16.10 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 16.55— «Аяншалагшадай клуб». 17.55 —«Четвертая высота»— уран һайханай фильм. 19.10—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.55— Мультфильм. 20.15 — Грузиин ССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 22.00—«Время». 22.35—«У самого синего моря»—кинокомеди.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!». 9.20—Концерт. 9.55—Гол мүрэнэй ба далайн флодой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ баримтата фильмүүд. 10.35 — «Вдохновение» — фильм-концерт. 11.05—Баримтата фильм. 11.35— Концерт. 12.05— «Ан амитадай аймагта». 13.05—Б. Шоу. «Миллионерша». Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ театрай фильм-зүжэг. 15.45—Мультфильм. 16.00 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 16.30—«Первые радости»—7 серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 17.40—«Бултанда зорюулагдаһан стадион». 18.10—«Песни и танцы цыган»—фильм-концерт. 19.25 — «Мүнөөдэр ...найда уулзанабди». 20.30 «Музейнүүд ба выставкын з... нуудаар». Эрмитаж. 21.00 «Амгалан нойрсогты, ба... шуул!». 21.15 — Спидвей... дэлхэйн чемпионат ЧССР-... дамжуулагдаха. 22.00— «Время». 22.35—СССР-эй арадай артистка, Ленинскэ шангай лауреат И. Архиповагай ... Социалис Ажалай Герой, СССР-эй арадай артист, Ленинскэ шангай лауреат Г. С... ридовэй концерт.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам редактора—2-68-08, зам редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2—60—91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-6, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-00549. Заказ № 147. Индекс 04649.